

Grundläggande humanitära behov i Sverige

Foto: Marie Sparreus

Grundläggande humanitära behov i Sverige – en lägesbild från civilsamhället

Författare: Åsa Jansson och Filippa Rinman, verksamhetsutvecklare samt Johanna Saunders Tematisk rådgivare för Grundläggande humanitära behov hos Svenska Röda Korset.

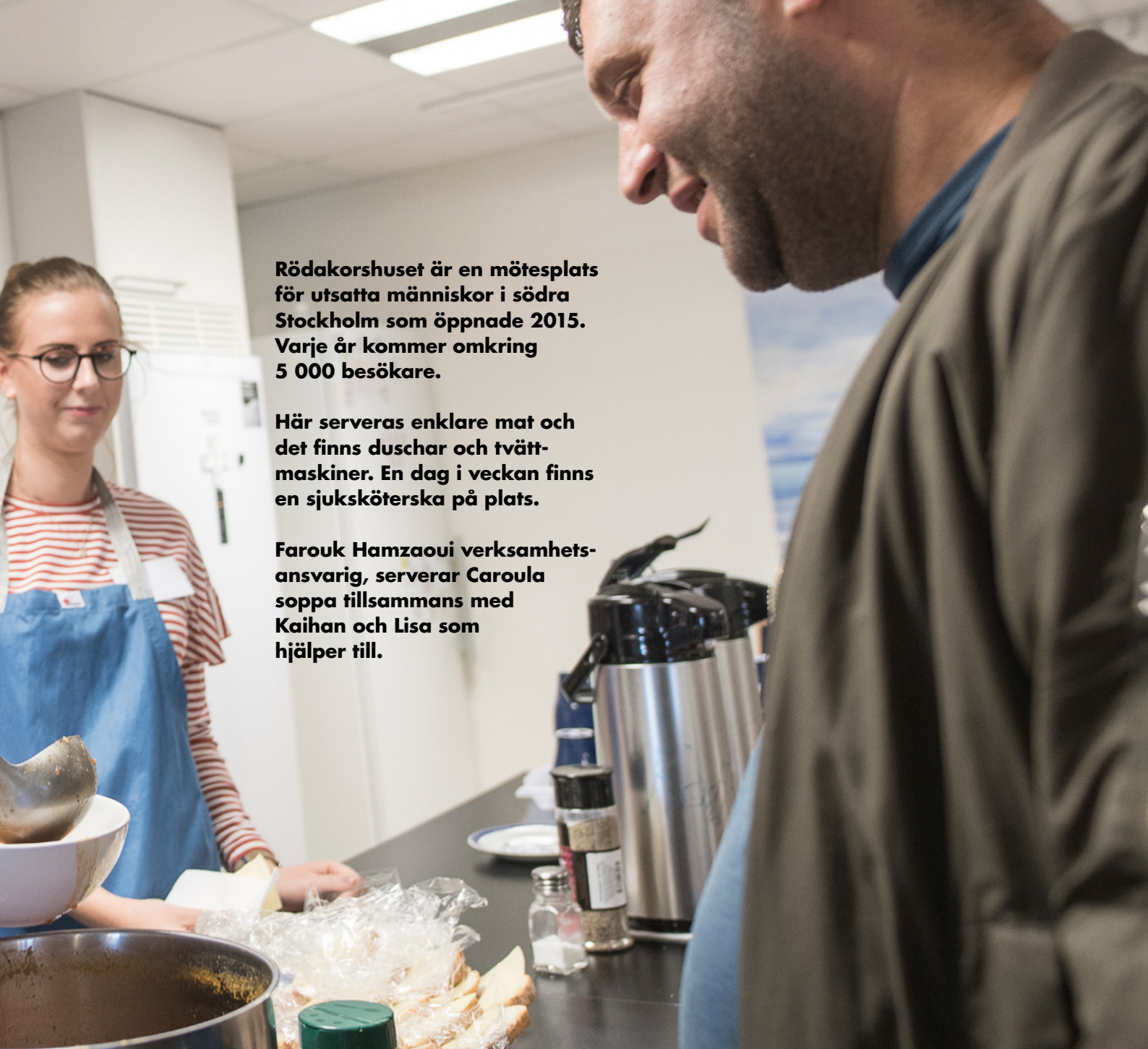
Tack till universitetsstudenterna:

Mira Lageryd Luthman, blivande socionom vid Linköpings universitet och Ghena Serri, blivande statsvetare vid Göteborgs universitet, som båda hjälpt till med insamling av information.

Grafisk form: Helene Heed, Heed & Heed AB

Foto framsida: Anna Bergén

I Arvika har Röda Korset ett solidariskt kylskåp i sina lokaler. Gert kommer varje gång kylskåpet är påfyllt för att se om det finns något som han kan ta med hem. Kylskåpet fylls på med varor som volontärer hämtar från lokala matvarubutiker. "Idag blev det lite blandat i påsen. Pizza och filmjolk till exempel, det gillar jag. Det äter jag med havregryn varje morgon. Röda Korset gör det väldigt bra för andra. Det är så dyrt allting. Jag har bara min pension."

Rödakorshuset är en mötesplats för utsatta människor i södra Stockholm som öppnade 2015. Varje år kommer omkring 5 000 besökare.

Här serveras enklare mat och det finns duschar och tvättmaskiner. En dag i veckan finns en sjuksköterska på plats.

Farouk Hamzaoui verksamhetsansvarig, serverar Caroula soppa tillsammans med Kaihan och Lisa som hjälper till.

Innehåll

Förord	4
Metod	5
Resultat	6
Röda Korsets rekommendationer till beslutsfattare	10
Fördjupning: Länsvisa resultat	11

Förord

”De som tidigare klarat sig, lever på marginalen och får inte längre ihop ekonomin med ökande matpriser, el och hyror.”

Representant för Frälsningsarmén i Gävle

Röda Korsets uppdrag är att i varje läge förhindra och lindra mänskligt lidande var det än uppstår och vem som än drabbas. Målet är att skydda människors liv och hälsa samt värna respekten för människovärdet.

Under de senaste åren har Svenska Röda Korset ställt om vår verksamhet för att möta nya behov som uppkommit i Sverige. Vi ser att fler människor faller utanför samhällets skyddsnet och därmed inte får sina grundläggande behov tillgodosedda.

Under 2022 vittnade många av Röda Korsets lokalföreningar om att stigande matpriser och ökande levnadskostnader, såsom höjda hyror och elpriser, försvårade för människor i ekonomisk utsatthet. Sedan dess har vi sett att personer i nya grupper som barnfamiljer, ensamstående föräldrar och pensionärer söker sig till oss för hjälp med det mest grundläggande.

Numera bedriver Röda Korset verksamhet för att möta grundläggande humanitära behov och ekonomisk utsatthet på över 140 orter i Sverige. Det är nära fyra gånger så många som år 2020.

Grundläggande humanitära behov

En del av Röda Korsets humanitära arbete handlar om att tillhandahålla materiellt stöd såsom kläder, mat, dryck och tak över huvudet för att möta grundläggande humanitära behov hos människor i både akuta och långvariga situationer av nöd.

Med grundläggande humanitära behov anses sådant som är nödvändigt för en människas överlevnad och hälsa till exempel att äta, sova, sköta hygien och ha lämpliga kläder.

Under 2022 visade Röda Korsets då pågående kartläggning över Stockholms län en stor ökning av efterfrågan på hjälp för att tillfredsställa grundläggande humanitära behov. Vi tog därför beslut om att initiera en kartläggning nationellt för att få en djupare förståelse för de lokala behoven. Tanken var att kartläggningen skulle vara ett internt

underlag i syfte att informera och utveckla vår verksamhet, men allt eftersom bilden vuxit fram har vi bestämt oss för att vi behöver dela med oss av det vi ser och hör.

Det inhämtade materialet i rapporten är en sammanställning av det som framkommit av mejlkorrespondens och telefonsamtal med civilsamhällets organisationer, föreningar och religiösa samfund såväl som kommuner. **Kartläggningen beskriver situationen i 83 kommuner där totalt över 200 civilsamhällesaktörer har lämnat information. Kartläggningen ska i första hand läsas som en ögonblicksbild av vad det svenska civilsamhället sett under 2023 när det gäller grundläggande humanitära behov.**

Civilsamhället vittnar om en smygande eliminering av den tunna gränsen mellan att precis klara familjeekonomin och att inte kunna tillgodose sina barns basbehov. Särskilt ensamstående föräldrar i ekonomisk utsatthet har svårt att tillgodose de mest grundläggande behoven. Asylsökande, papperslösa, människor som befinner sig i limbo i sin migrationsprocess och hemlösa med missbruksproblematik eller psykisk ohälsa hör också till personer som är extra utsatta och i många fall faller helt utanför samhällets skyddsnet.

I Sverige är det kommunerna som har det yttersta ansvaret för att alla som vistas i kommunen får den hjälp och det stöd de behöver för en skälig levnadsstandard. Trots civilsamhällets samstämmiga och tydliga bild av de ökande behoven sjunker antalet beviljade ansökningar om ekonomiskt bistånd hos många kommunerna i landet. I den här kartläggningen är det endast 10 av 60 kommuner som uppger att utbetalningar av ekonomiskt bistånd har ökat. Detta tyder på en ansvarsförskjutning och Svenska Röda Korset efterlyser konkreta politiska insatser som hjälper människor i utsatta livssituationer.

Johann Knigge

Avdelningschef,
Nationella
Avdelningen
Svenska
Röda Korset

Foto: Marie Sparreus

Metod

Röda Korsets kartläggning bygger på information från över 200 civilsamhällesorganisationer och beskriver situationen i totalt 83 kommuner fördelat på samtliga 21 län i Sverige. Även 60 kommunala myndigheter har lämnat information. Aktörer i minst tre kommuner i varje län har kontaktats under februari till och med september 2023, i varje kommun har kommunala myndigheter kontaktats men alla har inte svarat. Urvalet av kommuner har gjorts för att möjliggöra en geografisk spridning och en blandning av centralorter, tätorter och glesbygd. Det inhämtade materialet i rapporten är en sammanställning av det som framkommit av mejlkorrespondens

och telefonsamtal med civilsamhällesorganisationer, föreningar, religiösa samfund samt kommuner. Rapporten bygger på två interna kartläggningar. Den ena handlar om de grundläggande humanitära behoven, det vill säga sådant som är nödvändigt för en människas överlevnad och hälsa och som bland annat inbegriper att äta, sova, sköta sin hygien och ha lämpliga kläder, i Sverige. Den andra handlar specifikt om de grundläggande humanitära behoven i Stockholms län.

Röda Korset har endast i begränsad utsträckning för den här rapporten pratat direkt med de som själva befinner sig i socioekonomisk utsatthet.

Resultat

”Vi delar ut 150 matkassar i veckan och det är en skillnad jämfört med för fyra år sedan. Då delade vi ut 20 matkassar i veckan.”

Representant för Svenska kyrkan i Örnsköldsvik

Röda Korsets kartläggning visar att civilsamhällesorganisationer i samtliga 21 län vittnar om en ökande ekonomisk utsatthet som gör att allt fler har svårare att tillfredsställa sina grundläggande behov. Civilsamhällesorganisationer i hela landet ser en ökad utsatthet hos de som länge har varit hjälpsökande men även att personer ur nya grupper söker stöd.

De intervjuade organisationernas bild är att den här utvecklingen i första hand beror på ökad inflation och därmed ökade priser på det mesta, från mat till el. I andra hand beror det på att färre personer tar del av kommunala insatser som ekonomiskt bistånd. I tredje hand lyfter civilsamhället även att många faller mellan stolarna i väntan på ersättning bland annat från Försäkringskassan och a-kassan.

I grunden finns en stor utsatthet bland de som länge sökt stöd hos civilsamhället. De som identifieras som extra sårbara och utsatta är de som inte får tillgång till, eller inte kan tillgodogöra sig samhällets stöd, exempelvis papperslösa, hemlösa, personer med missbruksproblematik och psykisk

ohälsa. Även människor som befinner sig i limbo i sin migrationsprocess lyfts fram.

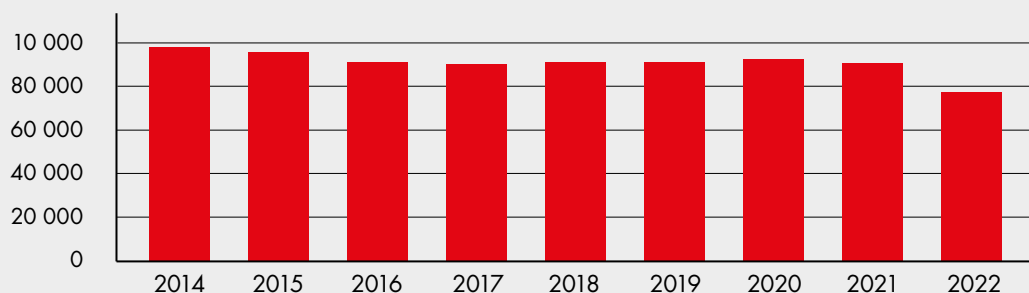
Behoven av stöd till det mest basala varierar mycket mellan och inom kommunerna. I bland annat Västra Götalands län rapporterar exempelvis en organisation att behoven i socioekonomiskt eftersatta områden är ”oändliga”, i andra kommuner rapporterar civilsamhället att behoven inte ökar. I Sveriges samtliga län har civilsamhället omfattande och välutvecklade insatser för att möta grundläggande behov men på kommunnivå varierar verksamheterna mycket.

Personer i nya grupper söker hjälp

Kartläggningen visar att civilsamhällets organisationer över hela Sverige ser att personer i nya grupper söker hjälp för att få sina grundläggande behov tillgodosedda. De som återkommande lyfts och där behoven ökar är:

- Ensamstående föräldrar med barn, framför allt kvinnor.
- Pensionärer med låg pension.
- Barnfamiljer med låga inkomster.
- Personer som tidigare levt på marginalen och där vardagsekonomin inte längre går ihop.

Diagram 1. Antal personer med ekonomiskt bistånd räknat i helårsekvivalenter.

NOT: Med helårsekvivalenter avses antal personer som kan försörjas under ett helt år med full ersättning. Exempelvis blir två personer, som varit heltidsarbetslösa ett halvår var, tillsammans en helårsekvivalent.

Källa: Kolada

- Personer som sökt och fått avslag på sin ansökan om ekonomiskt bistånd eller sjukpenning.
- Personer som drabbats av långa väntetider för ekonomiskt bistånd, a-kassa eller vid sjuk-skrivning.

Bland dessa personer finns både de som har en inkomst i form av lön och de som har stöd av samhället. Gemensamt är att pengarna inte längre räcker till. Civilsamhället lyfter återkommande att enskilda utgifter som mediciner, glasögon, tandvård eller nya kläder vid skolstart eller utifrån årstid kan stjälpna hela ekonomin när människor lever på marginalen.

Civilsamhället rapporterar också att även personer inom de grupper man mött sedan tidigare har ökande behov. Organisationerna lyfter särskilt asylsökande, skyddsbehövande från Ukraina, hemlösa, papperslösa och personer med psykisk ohälsa och missbruk.

De organisationer som framför allt möter asylsökande och skyddsbehövande från Ukraina uppger att det är tydligt att ersättningen inte räcker till. Ett återkommande problem som nämns är exempelvis att man inte har råd med att betala för resor med kollektivtrafiken. Ett exempel kommer från Sveriges största asylboende, Restad gård i Vänersborg, där Röda Korsets lokalförening erbjuder cykelskola som ett alternativ till kollektivtrafiken och bistår med busskort till skolbarn.

Civilsamhället är också mycket samstämmiga när det gäller vilka som är extra utsatta. Återkommande lyfts papperslösa, människor i limbosituation i migrationsprocessen och hemlösa.¹ Några organisationer lyfter även fram människor som utsatts för trafficking. Ensamkommande unga som idag antingen befinner sig i papperslöshet eller limbo är en grupp som lyfts av civilsamhällesorganisationer i flera län.

Flera organisationer som möter papperslösa vill uppmärksamma att deras grundläggande humanitära behov ofta inte tillgodoses alls. I Stockholm lyfter civilsamhället att de möter människor, framför allt papperslösa, som i brist på tak över huvudet varit ute och gått hela natten och sedan kommer till dagverksamheterna för att vila.

Hjälpökande har större behov

En ytterligare trend som verkar gälla generellt över Sverige är att de som söker stöd behöver hjälp med allt fler saker. Det handlar om hjälp med mat, kläder, hygienartiklar, mediciner, tandvård, räkningar, ekonomisk rådgivning samt lokala transporter för att kunna ta sig till läkarbesök och andra viktiga möten. Behovet av samtalsstöd uppges också öka.

Ett behov som ett stort antal organisationer i samtliga 21 län uppger ökar drastiskt är hjälp med mat. I samtliga län bistår civilsamhället med verksamheter för att möta behovet av mat, alltifrån frukostklubbar på skolor till varma måltider och fika på öppna dagverksamheter. I en stor majoritet av länen delar civilsamhället också ut matkassar och ibland presentkort till matbutiker. Framför allt inom dessa verksamheter lyfts att civilsamhället inte förmår täcka behoven. En verksamhetsform som ökar är även sociala matbutiker där människor med låg inkomst kan handla till rabatterade priser.

I framför allt storstäderna efterfrågar många ökade möjligheter att tillgodose sin personliga hygien. Det handlar om behov av hygienartiklar, möjlighet att duscha och kunna tvätta sina kläder. I Stockholms län uppger ett flertal civilsamhällesorganisationer att människor kan åka flera timmar till de verksamheter som erbjuder möjligheten att ta en dusch och tvätta kläder.

Slutligen varierar tillgången till tak över huvudet mycket mellan kommunerna. I ett flertal kommuner lyfts platsbrist och/eller brist på ett strukturerat arbete mot hemlöshet som ett problem. I många kommuner har inte papperslösa och personer i hemlöshet tillgång till kommunala insatser för tak över huvudet. I Norrbotten, Västerbotten och Jämtland uttrycker civilsamhället det olämpliga i att personer som inte har tak över huvudet, och som inte släpps in på härbärgen, måste sova ute under den kalla delen av året.

Civilsamhällets verksamheter för att möta grundläggande behov

I samtliga län har civilsamhället väl utvecklade verksamheter för att bistå människor med att möta sina grundläggande behov. Verksamheterna varierar dock mycket mellan kommuner. Det som finns är framför allt:

¹ Med limbo avses till exempel personer som har fått avslag på sin asylansökan men som inte kan utvisas.

Framtidens hus på Lindängen i Malmö firar 6 år med bland annat att grilla. Vid grillen står Noha Aldahdouli, frivillig från Röda Korset och till höger Mashaal Al-Salmy som är från kommunen.

Foto: Christiaan Dirksen

- Verksamheter för att bistå med mat, exempelvis utdelning av matkassar, sociala och rabatterade matbutiker, utdelning av presentkort på matbutiker och verksamheter som erbjuder måltider och/eller matlådor.
 - Verksamheter för att tillgodose personlig hygien, exempelvis möjlighet till dusch, tvätt av kläder och utdelning av hygienartiklar.
 - Ekonomiskt stöd för exempelvis tandvård eller mediciner.
 - Stöd för transporter exempelvis till skola, läkarbesök eller möten med myndigheter.
 - Utdelning av kläder, möbler och husgeråd.
 - Dagverksamheter för värme, vila och gemenskap.
 - Verksamheter för att ge tak över huvudet, exempelvis härbärgen och värmestugor.
- Ekonomisk och socialrättslig rådgivning och hjälp att söka medel och överklaga beslut.
 - Samtalsstöd.

De flesta civilsamhällsaktörer erbjuder numera hjälp med att ansöka om ekonomiskt bistånd och att överklaga avslag om bistånd. I större städer bistår också civilsamhällesorganisationer ofta med hjälp att förstå de dokument som myndigheter skickar ut. I ett flertal mindre kommuner finns ett utvecklat samarbete mellan civilsamhället och kommunen vilket gör att det är lättare för civilsamhällsaktörerna att arbeta.

På ett antal orter täcker civilsamhället upp behovet av värme och vila över natten. I Malmö driver Röda Korsets lokalförening två värmestugor tillsammans med andra organisationer inom ramen för ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Malmö stad. I Gävle har Hela Människan en

liknande lösning och i Umeå och Visby är det Svenska kyrkan som driver värmestugor.

Ökad samverkan, såväl sinsemellan som med kommunerna, är något som många civilsamhällesorganisationer betonar som ett viktigt verktyg för att klara att möta de växande behoven av stöd. Som exempel har man i Knivsta kommun ett samarbete där föreningar och organisationer kan vistas i kommunens dagöppna lokal. Röda Korsets lokal-förening finns på plats med samhällsrådgivning, kläudtdelning samt presentkort till matbutik för de som inte har rätt till ekonomiskt bistånd.

Antalet beviljade ansökningar om ekonomiskt bistånd minskar

Trots civilsamhällets samstämmiga och tydliga bild av de ökande grundläggande humanitära behoven visar kartläggningen att antalet beviljade ansökningar om ekonomiskt bistånd minskar i flera av landets kommuner. Det är i linje med utvecklingen de senaste åren (jmf. diagram 1). I den här kartläggningen är det endast 10 av 60 kommuner som uppger att utbetalningarna till ekonomiskt bistånd har ökat. Däremot uppger ett flertal kommuner att de ser en ökning av ansökningarna till budget- och skuldrådgivning.

Många civilsamhällesorganisationer menar att det har blivit vanligare att personer får avslag på sin ansökan om ekonomiskt bistånd eller sjukpenning. Det handlar många gånger om personer som ansökt om bistånd men inte förstått kraven på dokumentation eller kriterier för att erhålla stöd. Det händer också att personer får vänta länge på beslut och därför tvingas låna pengar för att klara av att betala sina räkningar. Följden blir då att biståndsansökan avslås eftersom lånet räknas som inkomst.

Ett problem som lyfts av många organisationer är att människor hamnar i svåra ekonomiska situationer när man tvingas vänta på ersättning från a-kassan eller Försäkringskassan. Det är lätt att hamna i en nedåtgående spiral av betalningsanmärkningar, inkasso och Kronofogden.

Det finns samtidigt exempel på kommuner som utvecklat sitt arbete för att möta de ökande behoven. Ett exempel är Falkenbergs kommun som har kvällsöppet med drop-in för att vara behjälpliga med kommunmedborgarnas frågor om framför allt vardagsekonomi. Ett annat exempel är Ljungby kommun där socialnämnden valt att besluta om att bostadsbidrag inte reducerar summan för utbetalt ekonomiskt bistånd 2023.

”Behoven är oändliga i socialt utsatta områden.”

Representant för Svenska kyrkan i Göteborg

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Sverige visar att:

- Civilsamhällesorganisationer i samtliga 21 län vittnar om att den ekonomiska utsattheten ökar och att fler människor har allt svårare att möta sina grundläggande humanitära behov.
- Många civilsamhällesorganisationer uppger att personer i nya grupper söker hjälp, såväl som att behoven ökar även hos de som redan tidigare sökt hjälp.
- Människor som söker hjälp har behov av stöd inom ett ökat antal områden men det handlar ofta om mat, kläder, transporter, tak över huvudet och personlig hygien.
- Extra utsatta är exempelvis papperslösa, hemlösa och personer med missbruksproblematik och/eller psykisk ohälsa och som därför har svårt att tillgodogöra sig samhällets stöd.
- Ansökningar om ekonomiskt bistånd minskar samtidigt i en stor andel av de undersökta kommunerna.

Röda Korsets rekommendationer till beslutsfattare

I Sverige är det kommunerna som har det yttersta ansvaret för att alla som vistas i kommunen får den hjälp och det stöd de behöver för en skälig levnadsstandard.

Den bild ett stort antal av civilsamhällets organisationer ger i kartläggningen är att kommunerna inte möter de ökande behoven av grundläggande humanitärt stöd. Svenska Röda Korset efterlyser därför konkreta politiska insatser som hjälper människor i utsatta livssituationer, som blir allt fler.

Röda Korset rekommenderar varje kommun att:

- Säkerställa att stöd ges utifrån behov och förutsättningar och att de hjälpbehövande förstår vilket stöd de kan ha rätt till och får hjälp att ansöka om det.
- Säkerställa att ekonomiskt bistånd betalas ut i tid och att tidigare och förbrukade inkomster och privata lån inte medräknas som inkomst i beräkning av biståndsbehov.
- Alltid ge biståndsbeslut, även avslag om bistånd, skriftligt, så att de går att överklaga. Samt säkerställa att den sökande har förstått informationen.
- Säkerställa att vistelsebegreppet i Socialtjänstlagen följs i den mening att nödbistånd och tak över huvud ges utifrån behov.
- Säkerställa att ingen som befinner sig i kommunen saknar tak över huvudet för natten genom att införa en ”tak över huvudet-garanti” som inkluderar alla.
- Bedriva ett aktivt arbete för att förebygga och motverka vräkningar och säkerställa att vräkningar av barnfamiljer helt upphör.
- Stärka samverkan med civilsamhället genom exempelvis idéburna offentliga partnerskap för att möta behov hos utsatta personer som upplever olika hinder för att vända sig direkt till det offentliga.

Röda Korset rekommenderar regering och riksdag att:

- Förbättra de delar av trygghetssystemet som har särskilt stor betydelse för personer med låga inkomster, såsom bostadsbidragen till unga och barnfamiljer, bostadstillägget för äldre, underhållsbidraget/-stödet för ensamstående² och barnbidraget.
- Säkerställa att det ekonomiska biståndet som riktas till personer i en ekonomiskt utsatt situation räknas upp så att biståndet medger en skälig levnadsstandard.
- Höja dagersättningen för asylsökande och personer som ansökt om tillfälligt skydd. Nivån på ersättningen behöver täcka de grundläggande humanitära behoven och kriterierna för särskilt bidrag anpassas så att det täcker övriga grundläggande behov.
- Säkerställa att asylsökande och människor som ansökt om tillfälligt skydd kan transportera sig. Många boenden ligger långt utanför samhället vilket gör att tillgången till samhällsfunktioner och möten med myndigheter försvåras.
- Säkerställa att höjningar av olika ersättningar kan tillgodoräknas även för den som lever på ekonomiskt bistånd eller som är under pågående löneutmätning.
- Se till att inga begränsningar görs i Socialtjänstlagen som innebär att specifika grupper utesluts. Ekonomiskt bistånd ska inte vara utformat så att det utesluter vissa grupper eller villkoras på så sätt att det i praktiken utesluter personer i vissa livssituationer. Alla barns rättigheter enligt barnkonventionen ska alltid kunna säkerställas.
- Ge stöd och förutsättningar till kommuner för att implementera och följa upp den nationella hemlöshetsstrategin.

2 Om ett barn bor större delen av tiden hos en förälder efter en separation har man rätt till underhållsbidrag från den andra föräldern. Grundprincipen är numer att föräldrarna själva ska komma överens om detta även om det finns ett minimibelopp för bidraget. I de fall det inte fungerar eller om det inte finns en andra förälder kan man i stället ansöka om underhållsstöd från Försäkringskassan. Källa: <https://www.forsakringskassan.se/privatperson/foralder/for-foraldrar-som-inte-lever-ihop/barnet-bor-hos-dig/underhallsstod-fran-forsakringskassan>.

Fördjupning: Länsvisa resultat

KORTA FAKTA OM SVERIGE

- Totalt antal invånare i Sverige: 10 514 000
- Medianinkomst: 26 400 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 13 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 27 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre. Uppgifterna är för 2021.

Källa: SCB.

I den länsvisa kartläggningen redovisas för varje län hur den relativa fattigdomen ser ut och ovan för Sverige som helhet. Dels för alla som är 20 år och äldre. Dels för ensamstående med barn 0 till 19 år. Det sistnämnda för att det är vanligare att just ensamstående med barn har en låg ekonomisk standard.

Det finns vissa skillnader mellan länen men över lag är de inte stora. Det gör att det finns stora likheter runtom i landet när det gäller både medianinkomster, låg ekonomisk standard och relativ fattigdom.

Låg ekonomisk standard innebär att den disponibla inkomsten är högst 60 procent av medianinkomsten i landet. Den disponibla inkomsten är summan av alla inkomster efter skatt och inkluderar även barnbidrag, ekonomiskt bistånd och andra ersättningar såsom sjukpenning. Den disponibla

inkomsten visar därmed hur mycket pengar man har att röra sig med för exempelvis bostad, mat och kläder.

Poängen med att se närmare på just de som har relativt låga inkomster är att det gör det möjligt att se vilka som riskerar att inte kunna delta fullt ut i samhället. När den disponibla inkomsten är högst 60 procent av medianinkomsten definieras det också som relativ fattigdom eftersom det påverkar levnadsstandarden.

När det gäller förutsättningarna att klara sina grundläggande humanitära behov är det sannolikt så, att det är de som redan innan hade låga inkomster som har mycket svårt att få pengarna att räcka till. Med de senaste årens stigande mat- och elpriser är det också rimligt att anta att det är fler av de som lever i relativ fattigdom som har fått det tuffare ekonomiskt.

Kartläggningens resultat länsvis

med de kommuner som omfattas markerade

Norrbottnen

Luleå, Piteå, Kalix, Boden, Gällivare, Haparanda

Västerbotten

Umeå, Skellefteå, Vilhelmina, Lycksele, Vännäs

Jämtland

Östersund, Berg, Strömsund, Ragunda, Härjedalen

Dalarna

Falun, Ludvika, Borlänge, Mora

Värmland

Kristinehamn, Säffle, Karlstad, Arvika

Västmanland

Västerås, Köping, Hallstahammar, Sala

Örebro

Karlskoga, Lindesberg, Örebro

Västra Götaland

Göteborg, Borås, Skövde, Vänersborg, Trollhättan

Jönköping

Gislaved, Jönköping

Halland

Halmstad, Falkenberg, Varberg, Kungsbacka

Kronoberg

Växjö, Alvesta, Ljungby

Skåne

Malmö, Lund, Helsingborg, Kristianstad

Västernorrland

Härnösand, Sollefteå, Sundsvall, Örnsköldsvik

Gävleborg

Gävle, Bollnäs, Hudiksvall, Ljusdal, Nordanstig

Uppsala

Uppsala, Östhammar, Knivsta

Stockholm

Sörmland

Eskilstuna, Oxelösund, Nyköping, Katrineholm, Strängnäs

Östergötland

Linköping, Norrköping, Mjölby

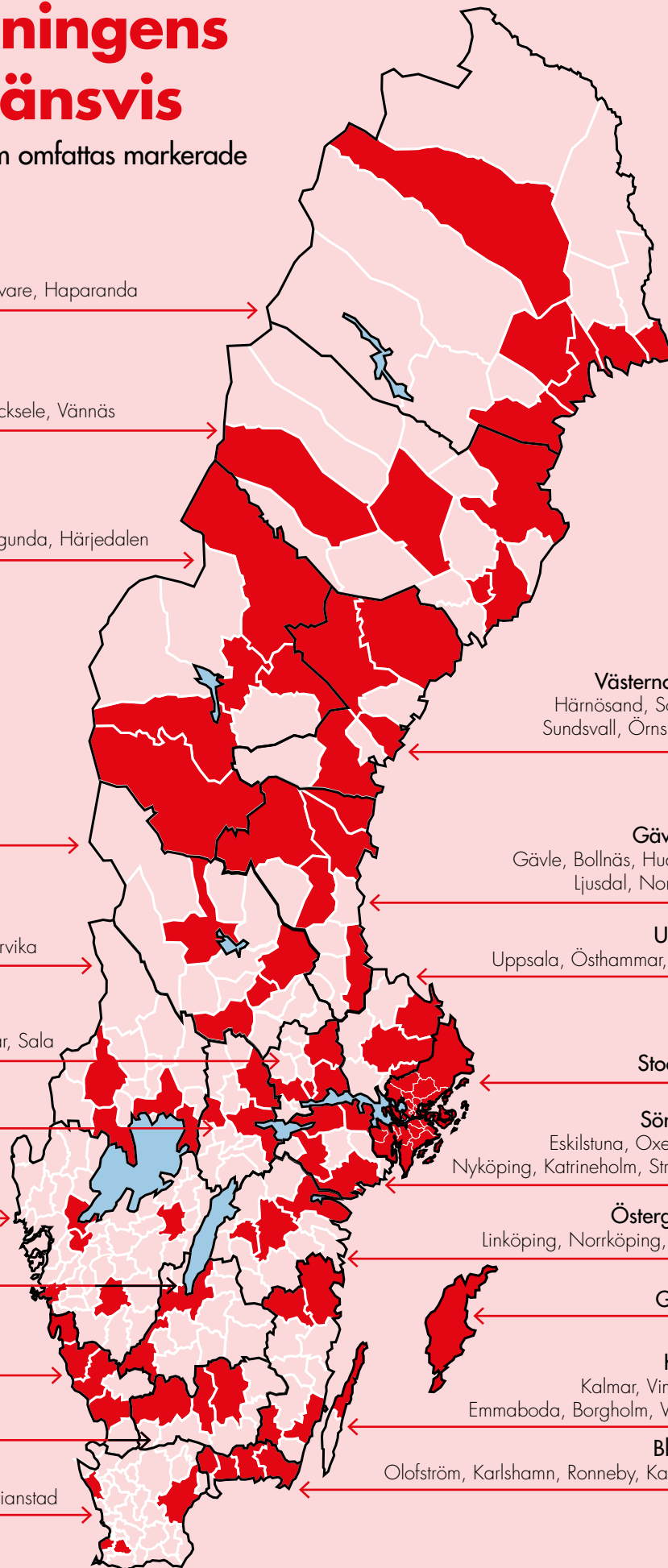
Gotland

Kalmar

Kalmar, Vimmerby, Emmaboda, Borgholm, Västervik

Blekinge

Olofström, Karlshamn, Ronneby, Karlskrona

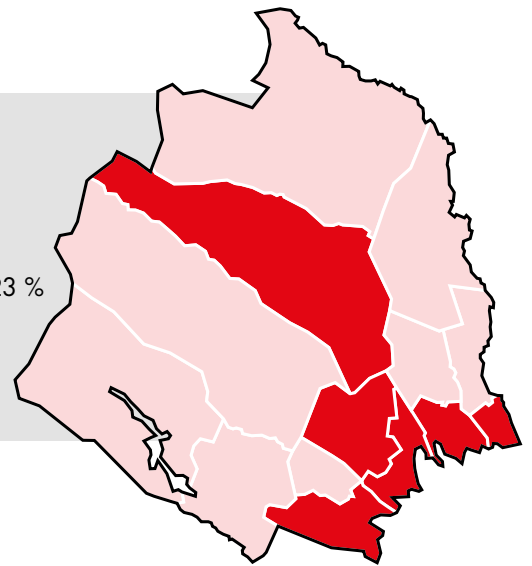
Norrbotten

KORTA FAKTA OM NORRBOTTEN

- Totalt antal invånare: 249 300 (2 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 26 300 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 12 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 23 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB

Människor försöker trollda med knäna och kan creditsätta sig innan de kommer till kyrkan för att få hjälp.

Representant för Svenska kyrkan i Boden

Det är en desperation jag inte sett tidigare. Barn är hungriga.

Representant för VildaKidz

I Norrbotten har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 6 av 14 kommuner – i Boden, Gällivare, Haparanda, Kalix, Luleå och Piteå. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan, Hela Människan, VildaKidz och Frälsningsarmén.

I de undersökta kommunerna har antingen Röda Korsets lokalförening, Svenska kyrkan, Hela Människan och/eller Frälsningsarmén dagverksamheter dit alla är välkomna. Det gör att det finns möjligheter att värma sig, få en kopp kaffe och smörgås eller mat, att ha någon att prata med. Ibland finns även möjlighet att tvätta eller att få extrakläder och ta en dusch. Det är också vanligt att matkassar, hygienartiklar eller presentkort till mataffärer delas ut såväl som att det går att få stödjande samtal och hjälp med att skriva ansökningar till socialtjänsten och Försäkringskassan.

I samarbete med kommunerna ges även stöd till hemlösa som behöver tak över huvudet.

Den gemensamma uppfattningen från civilsamhället i Norrbotten är att den ekonomiska utsattheten har ökat kraftigt till följd av den höga inflationen och de höjda priserna, särskilt på mat, som det har fört med sig.

Personer i grupper som sedan tidigare har sökt hjälp såsom asylsökande, papperslösa och personer med missbruk söker fortfarande hjälp och papperslösa hör till de mest utsatta i de flesta kommuner som har undersökts.

Nytt är samtidigt att personer i andra grupper har tillkommit bland de som har behov av grundläggande hjälp och stöd. Civilsamhället ser tydligt att andra som lever på marginalen och har svårt att få ekonomin att gå ihop söker sig till deras verksamheter. Det handlar inte minst om ensamstående föräldrar, främst

mammor, och pensionärer med låga inkomster såväl som barnfamiljer, nu även de med ukrainsk bakgrund, och ensamstående i arbetsför ålder.

Det ökade hjälpbehovet handlar framför allt om mat, kläder och ekonomiskt stöd för vård och medicin. Just behovet av mat understryks också av VildaKidz, som finns på flera håll i Norrbotten. De har märkt en stor ökning av behovet av mat hos barnen de möter i sin verksamhet.

Svenska kyrkan i Kiruna vittnar om att flytten av Kiruna stad särskilt påverkar äldre som har bott länge i sina bostäder men inte längre kan bo kvar. Det har lett till att fler söker hjälp för psykisk ohälsa. Flera menar även mer övergripande att det finns allt större problem med ensamhet och psykisk ohälsa bland de som söker hjälp och stöd.

Det finns också problem med brist på boende för hemlösa. Vissa av de undersökta kommunerna i

Norrbotten erbjuder härbärgen eller någon annan typ av bostadslösning, men det är inte givet att alla kan få hjälp med det. I Luleå finns exempelvis ett härbärke men de som befinner sig tillfälligt i kommunen, såsom papperslösa, har inte tillträde dit. Civilsamhället lyfter att det är problematiskt att det inte finns tak över huvudet för alla hemlösa i synnerhet under vintertid då det blir mycket kallt.

Trots att fler söker stöd och hjälp för sina grundläggande behov av i synnerhet mat syns ingen ökning av ekonomiskt bistånd i de undersökta kommunerna med ett undantag: i Luleå finns en viss ökning av bistånd för det som kallas för livsföring i övrigt, det vill säga kostnader för behov som kan ingå i en skälig levnadsnivå och som uppstår då och då.³ Den uteblivna ökningen kopplas till att de flesta i behov av stöd försöker klara sig själva.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Norrbotten visar att:

- Den ekonomiska utsattheten har ökat kraftigt till följd av den höga inflationen och höjda priser, särskilt på mat, som det har fört med sig.
- Asylsökande, papperslösa och personer med missbruk söker fortfarande hjälp och papperslösa hör till de mest utsatta.
- Personer i andra grupper har tillkommit bland de som har behov av grundläggande hjälp och stöd. Det gäller framför allt ensamstående föräldrar och pensionärer med låga inkomster såväl som barnfamiljer, nu även de med ukrainsk bakgrund, och ensamstående i arbetsför ålder.
- Det ökade hjälpbehovet handlar framför allt om mat, kläder och ekonomiskt stöd för vård och medicin.
- Det finns även ett ökat behov av stöd för att mildra ensamhet och psykisk ohälsa samt att hemlösa behöver stöd för att få tak över huvudet.

3 Exempel på sådant som hör till livsföringen i övrigt är kostnader för tandvård, glasögon, sjukvård och medicin, umgänge med barn, flyttkostnad och begravning. En individuell bedömning måste göras av vad som är skäligt för den som söker. Källa: <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/ekonomiskt-bistand/yrkesintroduktion-for-socialsekreterare-inom-ekonomiskt-bistand/om-ekonomiskt-bistand/>.

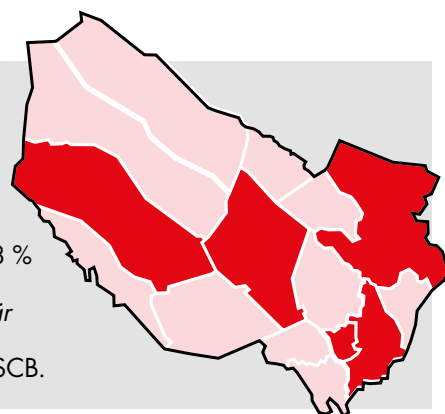
Västerbotten

KORTA FAKTA OM VÄSTERBOTTEN

- Totalt antal invånare: 276 100 (3 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 25 600 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 14 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 28 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Vad händer med de barn som går med sina föräldrar och hämtar matkassar? Vad får de för bild av hur man ska leva i välfärdssamhället Sverige?

Representant för Stadsmissionen

I Västerbotten har Röda Korset undersökt hur de grundläggande humanitära behoven ser ut i 5 av 15 kommuner – i Lycksele, Skellefteå, Umeå, Vilhelmina och Vännäs. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar, inklusive Röda Korsets ungdomsförbund och Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade (RKC), såväl som på intervjuer med representanter för Stadsmissionen, Svenska kyrkan, Pingstkyrkan, Vilma asyl, Majblomman, Rädda Barnen, IOGT-NTO och Eumenia Nord.

I de undersökta kommunerna finns på flera håll samarbeten inom civilsamhället. Det gör att det finns verksamheter som är öppna på dagtid dit alla är välkomna. Svenska kyrkan i Umeå har under vintertid också en värmestuga som är öppen klockan 22 till 08. I Umeå och Rädda Barnen har frukostklubbar på skolor. Det är framför allt Stadsmissionen som delar ut matkassar även om andra organisationer också gör det. Det finns även ett stort behov av kläder, skor och hygienartiklar såväl som ekonomisk rådgivning och hjälp med att skriva ansökningar till socialtjänsten och Försäkringskassan vilket civilsamhället hjälper

till med. Det finns även behov av stöd till hemlösa och papperslösa som inte har tak över huvudet.

Civilsamhällets samlade uppfattning är att den ekonomiska utsattheten har ökat kraftigt till följd av den höga inflationen och höjda priser, särskilt på mat, som det har fört med sig. De grundläggande behoven av framför allt mat och kläder har ökat kraftigt.

Det är vanligt att personer i missbruk, med psykisk ohälsa, hemlösa och andra som lever i fattigdom söker hjälp. Kriget i Ukraina har lett till att nya grupper har behov av grundläggande stöd.

De som numera också söker hjälp är framför allt barnfamiljer, ensamstående och äldre som har levt på marginalen och nu fått det ännu svårare att få ekonomin att gå ihop. För barnfamiljer vittnar civilsamhället om att behovet av stöd till barnen ökar, för att de till exempel ska kunna delta i idrotten i skolan.

Det allmänna ökade hjälpbehovet handlar framför allt om mat, kläder och ekonomiskt stöd för tandvård, annan vård och medicin. Flera menar att den sociala utsattheten är större och att det framför allt märks i de större kommunerna Umeå och Skellefteå.

Det finns också problem med brist på boende för hemlösa och papperslösa. Det finns härbärgen i de undersökta kommunerna i Västerbotten, men det är inte givet att alla som är i behov av tak över huvudet kan få plats. I synnerhet i Skellefteå är bostadsbristen stor och möjligheten att få tillgång till boende bedöms vara extra svår där.

Trots att många fler söker stöd hos civilsamhället för att klara sina grundläggande behov av framför allt mat och kläder syns ingen ökning av ekonomiskt bistånd i de undersökta kommunerna. Civilsamhället upplever tvärtom att det är vanligt med restriktiva bedömningar och hårda krav och att det leder till att många får avslag på ansökningar om ekonomiskt bistånd. Det gör att stödet för att överklaga ansökningar också har ökat.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Västerbotten visar att:

- Den ekonomiska utsattheten har ökat kraftigt till följd av den höga inflationen och de höjda priserna, särskilt på mat, som det har fört med sig.
- Papperslösa och personer med missbruk söker fortfarande hjälp och papperslösa hör till de mest utsatta. Det gäller inte minst möjligheten att få hjälp med tak över huvudet.
- Personer i andra grupper har tillkommit bland de som har behov av grundläggande hjälp och stöd. Det gäller dels skyddsbehövande från Ukraina, dels barnfamiljer, ensamstående och pensionärer som har levt på marginalen och nu fått det ännu svårare att få ekonomin att gå ihop.
- Det ökade hjälpbehovet handlar framför allt om mat, kläder och ekonomiskt stöd för tandvård, annan vård och medicin.
- Civilsamhället upplever även att ansökningar om ekonomiskt bistånd bedöms restriktivt och många gånger avslås. Det har också lett till ett ökat behov av stöd för att överklaga ansökningar av ekonomiskt bistånd.

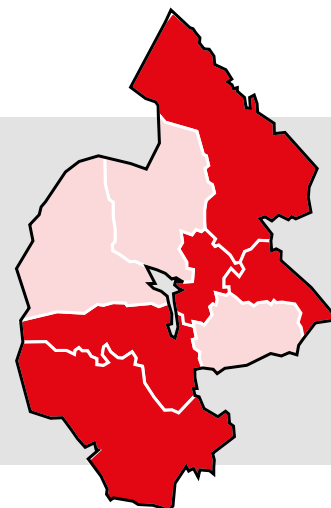
Jämtland

KORTA FAKTA OM JÄMTLAND

- Totalt antal invånare: 132 500 (1 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 24 700 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 14 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 30 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Vid högtider söker föräldrar bistånd för att kunna handla något åt sina barn.

Representant för Diakoniarbetslaget

I Jämtland har Röda Korset undersökt hur behoven av grundläggande humanitära behov ser ut i 5 av 8 kommuner – i Berg, Härjedalen, Ragunda, Strömsund och Östersund. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Equmeniakyrkan, Svenska kyrkan, Frälsningsarmén, Krisberedskap Jämtland-Härjedalen och Diakoniarbetslaget.

I de undersökta kommunerna finns bland annat Svenska kyrkans verksamhet i Östersund som är öppen på dagtid och som erbjuder möjlighet att värma sig och få lite vila, frukost och lunch samt att ta en dusch och få tvätta kläder.

Civilsamhällets samlade uppfattning är att den ekonomiska utsattheten har ökat till följd av den höga inflationen och de höjda priserna på mat och el. Civilsamhället pekar också på att det finns behov av att kunna gå in och värma sig någonstans på eftermiddagar, kvällar och helger.

De som främst söker hjälp är personer med låga inkomster och personer som har ekonomiskt bistånd eller någon form av ersättning från Försäkringskassan.

Det ökade hjälpbehovet handlar framför allt om efterfrågan på ekonomiskt stöd till mat, elräkningar och sjukvård samt resor till och från sjukvården. Flera menar även att den psykiska ohälsan bland unga ökar och att det skapar ett tryck på psykiatrin. Civilsamhället ser också ett större behov av stödjande samtal kopplat till att fler är oroliga för sin ekonomiska situation.

Överlag uppges hemlöshet vara ett mindre problem i de undersökta kommunerna och de kommuner som Röda Korset har pratat med menar att det finns goda möjligheter att få hjälp med tak över huvudet, även för papperslösa. Den bilden delas inte helt av civilsamhället, där i synnerhet Frälsningsarmén pekar på att akutboenden i Östersund inte räcker till och att papperslösa är särskilt utsatta.

Trots att fler söker stöd hos civilsamhället för att klara sina grundläggande behov av framför allt mat, elkostnader och sjukvård syns ingen ökning av ekonomiskt bistånd i de undersökta kommunerna.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Jämtland visar att:

- Den ekonomiska utsattheten har ökat till följd av den höga inflationen och de höjda priserna på mat och el.
- De som främst söker stöd är personer med låga inkomster och personer som har ekonomiskt bistånd och ersättning från Försäkringskassan.
- Det ökade hjälpbehovet handlar framför allt om ökad efterfrågan på ekonomiskt stöd för mat, kläder och sjukvård.
- Civilsamhället upplever också att det finns brist på akutboenden i Östersund och att papperslösa är särskilt utsatta när det gäller tillgång till tak över huvudet.
- Det syns ingen ökning av ekonomiskt bistånd i de undersökta kommunerna.

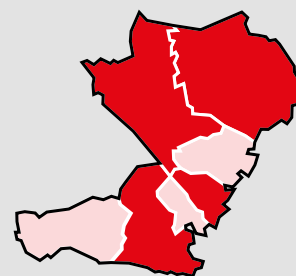
Västernorrland

KORTA FAKTA OM VÄSTERNORRLAND

- Totalt antal invånare: 243 300 (2 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 25 500 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 14 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 28 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

I Västernorrland har Röda Korset undersökt hur behoven av grundläggande humanitära behov ser ut i 4 av 7 kommuner – i Härnösand, Sollefteå, Sundsvall och Örnsköldsvik. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Equmeniakyrkan, Svenska kyrkan, Missionskyrkan, Erikshjälpen och Moskén i Sundsvall.

I de undersökta kommunerna finns verksamheter där civilsamhället främst delar ut matkassar och matlådor regelbundet, ett par dagar per vecka.

Civilsamhällets uppfattning är att det finns skillnader i ekonomisk utsatthet i de undersökta kommunerna. Medan civilsamhället uppfattar att situationen är någorlunda stabil i Sundsvall och Sollefteå ökar behoven i Härnösand medan läget är lite blandat i Örnsköldsvik.

En stabil situation vad gäller grundläggande humanitära behov innebär att antalet hjälpsökande inte har ökat, utan ser ut som den brukar. Svenska kyrkan i Sundsvall menar till exempel att de som vanligt har många besökare den dag de delar ut matlådor, och att hemlösa och papperslösa söker hjälp i samma omfattning som tidigare. I Sollefteå upplevs inte behov av mat och kläder ha ökat, men matkuponger delas ut regelbundet av Svenska kyrkan. Det finns dock ett ökat behov av stöd för tandvård.

I Härnösand har behoven ökat enligt civilsamhällesorganisationerna. Både barnfamiljer och ensamstående hör av sig för att få matkassar eller stöd för att barnen ska kunna delta i fritidsaktiviteter.

Svenska kyrkan i Örnsköldsvik delar ut ungefär 150 matkassar i veckan och det är en stor ökning jämfört med för fyra år sedan, när de delade ut runt 20 matkassar i veckan.

Gemensamt är att det är personer i nya grupper som behöver hjälp. Det gäller personer som har arbete men ändå har svårt att få ekonomin att gå ihop när priserna har ökat, personer som ”faller mellan stolarna”, barnfamiljer och ensamstående. Däremot är det färre asylsökande som söker stöd vilket kan bero på att antalet asylboenden har minskat i kommunerna i Västernorrland. Även antalet papperslösa uppges ha minskat.

Hjälpb behoven handlar framförallt om mat, kläder, tandvård och mediciner men även om ekonomiskt stöd för att barn ska kunna delta i fritidsaktiviteter.

Trots att det ibland är fler som söker stöd hos civilsamhället för att klara sina grundläggande behov syns ingen ökning av ekonomiskt bistånd i de undersökta kommunerna.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Västernorrland visar att:

- Civilsamhället uppger att antalet hjälpsökande ligger både på en stabil nivå i Härnösand och Sundsvall, medan behovet framför allt av matkassar har ökat mycket i Örnsköldsvik.
- Bland de som söker stöd har flera nya grupper tillkommit. Det innebär att de som söker stöd främst är personer som arbetar men ändå har svårt att få ekonomin att gå ihop, personer som ”faller mellan stolarna”, barnfamiljer och ensamstående.
- Hjälpb behovet handlar framför allt om mat, kläder, tandvård och medicin samt föräldrar som söker ekonomiskt stöd till barnens fritidsaktiviteter.
- Det syns ingen ökning av ekonomiskt bistånd i de undersökta kommunerna.

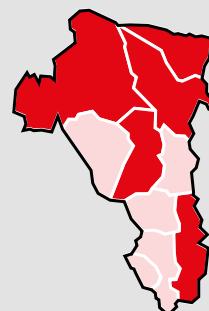
Gävleborg

KORTA FAKTA OM GÄVLEBORG

- Totalt antal invånare: 287 400 (3 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 24 500 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 15 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 32 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

I Gävleborg har Röda Korset undersökt hur behoven av grundläggande humanitära behov ser ut i 5 av 10 kommuner – i Gävle, Bollnäs, Ljusdal, Hudiksvall och Nordanstig. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Frälsningsarmén, Diakonirådet, Svenska kyrkan, Hela Människan, Ekonomiskt kunskapscentrum i Gävle och Pingstkyrkan.

I de undersökta kommunerna finns verksamheter där civilsamhället delar ut matkassar, frukost och lunch, gåvo- och presentkort såväl som hygienartiklar och ibland kontanter till medicin. Det finns vissa möjligheter till vila, värme, att få och/eller tvätta kläder och ta en dusch. I Gävle kan även boende för nyanlända och natthärbärge erbjudas.

Civilsamhällets samlade uppfattning är att det finns ett klart ökat behov av grundläggande stöd, i synnerhet gällande mat och hygienartiklar. Det anses bero på att det är tuffare tider för fler. Matkassarna som delas ut uppges inte räcka till.

I Gävle är det främst skyddsbehövande från Ukraina som efterfrågar stöd och dessa har ökat kraftigt från 2022 till 2023. Även asylsökande och papperslösa hör till de mest utsatta som ofta söker stöd för mat, hygienartiklar och kläder. Personer med psykisk ohälsa riskerar att falla mellan stolarna och konsekvensen blir att de söker sig till civilsamhället för att få hjälp. Ett problem som lyfts från civilsamhällets sida är också långa väntetider på ersättning för sjukskrivna och arbetslösa, vilket gör att fler hamnar i en negativ ekonomisk spiral. Pensionärer med låg pension och barnfamiljer, särskilt ensamstående med barn, finns också i högre grad bland de som söker stöd för grundläggande humanitära behov.

Trots att det är fler som söker stöd hos civilsamhället för att klara sina grundläggande behov av framför

De som tidigare klarat sig men levt på marginalen får inte längre ihop ekonomin med ökade matpriser, el och hyror.

Representant för Frälsningsarmén i Gävle

allt mat, hygienartiklar och kläder, syns ingen ökning av ekonomiskt bistånd i de undersökta kommunerna. Kommunerna ser överlag att ekonomiskt bistånd har minskat. I Nordanstig säger kommunen dock att antalet nybesök för ekonomiskt bistånd har ökat. I Gävle pekar kommunen på att de får in fler förfrågningar om budget- och skuldrådgivning.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Gävleborg visar att:

- Antalet hjälpsökande ökar brett och stort, framför allt i Gävle.
- Asylsökande och papperslösa såväl som skyddsbehövande från Ukraina bedöms vara mest utsatta.
- Till de som inte sökt stöd tidigare hör personer som "faller mellan stolarna", får vänta länge på ersättning vid sjukskrivning och arbetslöshet samt barnfamiljer, särskilt ensamstående med barn, och pensionärer med låg pension.
- Hjälpbehovet handlar framför allt om mat, hygienartiklar och kläder.
- Det ekonomiska biståndet ökar inte i de undersökta kommunerna, men budget- och skuldrådgivning efterfrågas av fler i Gävle.

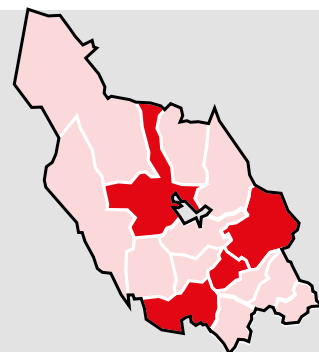
Dalarna

KORTA FAKTA OM DALARNA

- Totalt antal invånare: 288 300 (3 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 24 900 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 15 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 30 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

I Dalarna har Röda Korset undersökt hur behoven av grundläggande humanitära behov ser ut i 4 av 15 kommuner – i Borlänge, Falun, Ludvika och Mora. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Frälsningsarmén, Erikshjälpen, Svenska kyrkan och Hela Människan.

I de undersökta kommunerna finns verksamheter där civilsamhället delar ut matkassar och presentkort. Det finns även verksamheter där det är möjligt att få en stunds vila och värma sig samt att få och/eller tvätta kläder. Svenska kyrkan i Borlänge har också bland annat en samtalsakut, läxhjälp och ett kvinnocafé. I Borlänge finns även en verksamhet för barn och unga i områden med många arbetslösa föräldrar. Där erbjuds både meningsfulla aktiviteter och sammanhang, såsom fritidsaktiviteter och kurser för vuxna samt stöd för unga och vuxna att hitta praktikplatser. Denna verksamhet är en samverkan mellan kommunen och Svenska kyrkan.

Civilsamhällets uppfattning är att det på flera håll finns ett ökande behov av grundläggande stöd, även om bilden varierar mellan organisationerna. Några ser inte någon särskild ökning utan snarare att det är personer i nya grupper som söker stöd. Andra ser en kraftig ökning av behov av stöd både bland personer som tidigare har sökt stöd och nytillkomna.

Det är särskilt mat och kläder som personer i de undersökta kommunerna söker stöd för och över lag uppfattas det bero på att det är fler som har det tuffare ekonomiskt.

De som är representerade bland hjälpsökande är skyddsbehövande från Ukraina, asylsökande, personer med missbruksproblematik, unga mammor, stora barnfamiljer, pensionärer, föräldrar som har arbete men där pengarna ändå inte räcker till, personer som får

Samhället har blivit tuffare och priserna har ökat vilket gör att folk inte har råd på samma sätt som innan.

Representant för Svenska kyrkan i Ludvika

vänta länge på ersättning från Försäkringskassan och a-kassorna och personer som förlorat sina hem.

Allt fler söker stöd hos civilsamhället för att klara sina grundläggande behov av framför allt mat och kläder i Borlänge och Ludvika, och i båda kommunerna uppges det att man har en trolig ökning av antalet ansökningar om ekonomiskt bistånd. Huruvida det rör sig om en faktisk ökning är oklart när det gäller Borlänge, medan man i Ludvika menar att nivån ligger högre 2023 än 2022, vilket antas bero på det ekonomiska läget. I Falun syns dock ingen ökning av ekonomiskt bistånd och för Mora är det oklart hur det ser ut.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Dalarna visar att:

- Antalet hjälpsökande ökar över lag och behoven är då framför allt kopplade till mat och kläder.
- Asylsökande, personer från Ukraina och personer med missbruksproblematik fortsätter vara bland de hjälpsökande.
- Nytillkomna hjälpsökande är unga mammor, stora barnfamiljer, föräldrar som har arbete men där pengarna ändå inte räcker till, personer som får vänta länge på ersättning vid sjukskrivning och arbetslöshet samt pensionärer.
- Det ekonomiska biståndet har ökat i Ludvika och antalet ansökningar uppges ha ökat i Borlänge. I Falun och Mora syns ingen ökning och i Mora är det oklart.

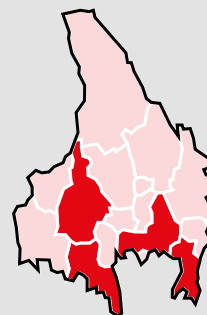
Värmland

KORTA FAKTA OM VÄRMLAND

- Totalt antal invånare: 284 000 (3 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 24 700 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 15 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 30 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

I Värmland har Röda Korset undersökt hur behoven av grundläggande humanitära behov ser ut i 4 av 16 kommuner – i Arvika, Karlstad, Kristinehamn och Säffle. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan, Arvikavärme, Hela Människan och EFS-kyrkan.

I de undersökta kommunerna finns verksamheter där civilsamhället stöttar med frukost, lunch, matkassar, hygienartiklar såväl som språkträning, läxhjälp, social samvaro, samhällsinformation, stödjande samtal och hjälp med myndighetskontakter. Det finns även möjlighet att ibland få presentkort till mat och en liten summa pengar till det mest basala.

I Arvika finns även ett ideellt nattcafé och härbärge som drivs av Arvikavärme. Där finns mat och sängplats, möjlighet att både få kläder och tvätta samt att ta en dusch. Alla är välkomna så länge de är nyktra, sköt-samma och visar respekt. Verksamheten består även av soppök och matlådor som delas ut.

Civilsamhällets samlade uppfattning är att fler söker hjälp och att det finns ett stort behov av stöd av servering av mat och matkassar. Den typen av behov uppges ha ökat markant på senare tid. Detsamma gäller behovet av kläder.

Det är just för mat och kläder som personer i de undersökta kommunerna söker stöd och överlag uppfattas det bero på att det är fler som har det tuffare ekonomiskt.

Bland de hjälpsökande finns dels nyanlända familjer som inte har råd med de höga matpriserna, dels asylsökande och skyddsbehövande från Ukraina. Bland de som tidigare inte sökt hjälp men som nu gör det finns ensamstående pensionärer, personer med psykisk ohälsa och även personer som hamnat i en krissituation som

inte kan få hjälp av socialtjänsten. Det sistnämnda omfattar i huvudsak män. Civilsamhället pekar särskilt på att skyddsbehövande från Ukraina och andra asylsökande inte får pengarna att räcka till.

När fler söker stöd hos civilsamhället för att klara sina grundläggande behov ses det som en konsekvens av att de som är i behov av stöd får otillräcklig hjälp från socialtjänsten eller att man har hamnat mellan stolarna i övergången mellan olika ersättningar. Det ekonomiska biståndet ser samtidigt ut att minska, även om Karlstad kommun menar att de som har ekonomiskt bistånd tenderar att ha det under längre perioder. I både Kristinehamn och Säffle kommun ökar budget- och skuldrådgivning och Säffle kommun säger specifikt att fler barnfamiljer har behov av just budgetrådgivning.

SAMMANFATTNING

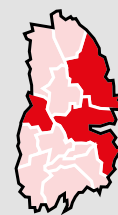
Nulägesbilden från civilsamhället i Värmland visar att:

- Antalet hjälpsökande ökar över lag och behoven är framför allt kopplade till att få mat och matkassar samt kläder.
- Asylsökande och skyddsbehövande från Ukraina hör till dem som har det allra mest knapert.
- Bland de som inte tidigare har sökt stöd hos civilsamhället finns ensamstående pensionärer, personer med psykisk ohälsa och även personer som hamnat i en krissituation och inte kan få hjälp från socialtjänsten.
- Det ekonomiska biståndet ser ut att minska i de undersökta kommunerna. Däremot tar både Kristinehamn och Säffle upp att budget- och skuldrådgivningen ökar.

KORTA FAKTA OM ÖREBRO

- Totalt antal invånare: 307 700 (3 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 25 000 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 15 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 32 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Barnfamiljer, pensionärer och ensamstående kommer och säger att pengarna inte kommer räcka till nästa utbetalning.

Representant för Hela Människan i Lindesberg

I **Örebro har Röda Korset** undersökt hur behoven av grundläggande humanitära behov ser ut i 3 av 12 kommuner – i Karlskoga, Lindesberg och Örebro. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan, Hela Människan och Erikshjälpen.

I de undersökta kommunerna har civilsamhället verksamheter som erbjuder klippkort för att hämta ut matlådor, utdelning av matkassar och kläder samt möjlighet till att ibland få pengar till mediciner.

Det finns även verksamheter där det går att köpa mat för en billig penning. Det finns också juridisk rådgivning och särskilda verksamheter för unga med psykisk ohälsa, papperslösa familjer och barnfamiljer. I Karlskoga finns även ett härbärge samt mötesplatser.

Civilsamhällets uppfattning är att fler i Karlskoga och Örebro söker hjälp och att det som främst efterfrågas är mat. I Lindesberg är bilden blandad. Enligt Svenska kyrkan är det fler som söker hjälp men inte enligt Röda Korsets lokalförening. De som söker hjälp hos Svenska kyrkan gör det för att de har svårt att få mat och pengar att räcka till. I verksamheterna för familjer är det fler som deltar och det märks att fler också är hungriga.

Även antalet hemlösa ökar. Det är fler, och från en bredare grupp, som behöver stöd med tak över huvudet: det är inte längre enbart personer med missbruksproblematik utan även personer som har ett fungerande liv i övrigt.

Ökningen av hjälpsökande gäller enligt civilsamhället framför allt personer som tidigare levt på

marginalen och som nu inte längre klarar sig och inte kan låna mer av vänner och familj. Det är främst barnfamiljer, pensionärer med låg pension och ensamstående föräldrar.

När fler söker stöd hos civilsamhället har det samtidigt inte lett till någon ökning av det ekonomiska biståndet förutom att Karlskoga noterat att fler ansöker om stöd för el- och hyresskulder.

SAMMANFATTNING

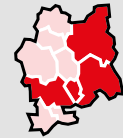
Nulägesbilden från civilsamhället i Örebro visar att:

- Antalet hjälpsökande ökar för att fler lever på marginalen. Behovet av stöd gäller främst mat.
- Bland de som tillkommit som hjälpsökande finns barnfamiljer, pensionärer med låga pensioner och ensamstående föräldrar.
- Det finns även en ökning av antalet hemlösa och där det inte längre enbart är personer med missbruksproblematik som har svårt att få tak över huvudet. Där finns även personer som i övrigt har ett fungerande liv.
- Det ekonomiska biståndet har inte påverkats i de undersökta kommunerna trots att civilsamhället ser ett ökat behov av grundläggande stöd.

Västmanland

KORTA FAKTA OM VÄSTMANLAND

- Totalt antal invånare: 280 600 (3 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 25 400 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 14 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 30 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Tidigare har kyrkan endast stöttat med mat vid högtider men vi ändrade det då människor fortsatte söka hjälp även efter jul.

Representant för Svenska kyrkan i Hallstahammar

I Västmanland har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 4 av 10 kommuner – i Västerås, Köping, Hallstahammar och Sala. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och ungdomsförbund samt på intervjuer med representanter för Stadsmissionen, Frälsningsarmén, RIA Hela Människan och Svenska kyrkan.

I de undersökta kommunerna driver civilsamhället flera olika typer av verksamheter i syfte att tillfredsställa grundläggande behov. I Västerås driver Röda Korsets ungdomsförbund frukostklubb på en skola och Frälsningsarmén stöttar med presentkort på ICA, rekvisition till Myrorna och matkassar. Svenska kyrkan i Hallstahammar erbjuder mat samt möjlighet till dusch och att tvätta kläder. I Sala stöttar Frälsningsarmén och RIA Hela Människan med matkassar. Frälsningsarmén stöttar också generellt med myndighetskontakter i hela länet.

Flera civilsamhällesorganisationer i Västmanland lyfter att de får akuta förfrågningar om hjälp med mat, hyra, el samt kläder till barn. Det finns också organisationer som uppger att behoven inte har ökat. Flera organisationer lyfter att papperslösa och de med missbruksproblematik inte får sina grundläggande humanitära behov tillgodosedda. Många som hör av sig till Stadsmissionen är i behov av akut stöd för mat, hyra, el samt kläder till barn och även Svenska kyrkan ser ett ökat behov av mat. Frälsningsarmén lyfter att personer uttrycker att de inte förstått vad socialtjänsten sagt

eller vad som förväntats av dem när de sökt hjälp där. Pingstkyrkan i Sala lyfter att arbetslösa får vänta länge innan de får börja med en aktivitet vilket gör att de har en låg ersättning och därmed inte råd med tillräckligt med mat.

Trots att stora delar av civilsamhället rapporterar att fler behöver hjälp för att få sina grundläggande behov tillgodosedda syns ingen ökning av ekonomiskt bistånd i de undersökta kommunerna. I Västerås och Hallstahammar har både ansökningar och utbetalningar av försörjningsstöd minskat. I Köping har det inte skett någon förändring av antalet ansökningar eller beviljanden av försörjningsstöd. Kommunen uppger dock att de är beredda på att ansökningarna kommer att öka.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Västmanland visar att:

- Flera civilsamhällesorganisationer rapporterar att fler människor kontaktar dem för att få sina grundläggande behov tillgodosedda, men det finns också organisationer som uppger att behoven inte har ökat.
- Papperslösa och personer med missbruksproblematik hör till de mest utsatta.
- Det ökade hjälpbehovet handlar framför allt om mat, kläder och ekonomiskt stöd.
- Många hjälpsökande lyfter att de har svårt att förstå information från socialtjänsten.

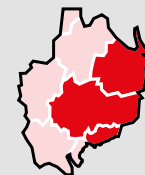
Uppsala

KORTA FAKTA OM UPPSALA

- Totalt antal invånare: 400 100 (4 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 26 400 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 14 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 25 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Många växer upp i barnfattigdom trots att de bor i Sverige som är ett välfärdsland.

Anställd i Knivsta kommun

I Uppsala har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 3 av 8 kommuner – i Uppsala, Östhammar och Knivsta. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan och Stadsmissionen.

De större verksamheterna för att möta grundläggande behov är centrerade till Uppsala. Röda Korsets lokalförening och Svenska kyrkan stöttar dem som står utanför det sociala skyddsnätet, eller som är i stort behov av praktiskt bistånd, genom att tillhandahålla kläder, hygienartiklar och mat samt stöd att söka ekonomisk hjälp. Uppsala Stadsmission erbjuder öppen dagverksamhet med stöd till vuxna människor som lever i hemlöshet, brottas med beroende, psykisk ohälsa eller upplever andra sociala problem. Det finns även en matcentral som delar ut matkassar. I Uppsala driver Röda Korsets Ungdomsförbund en frukostklubb på en skola, där ungdomarna får möjlighet att äta frukost innan skoldagen en gång i veckan. Man ser hur behoven ökat under den ekonomiska krisen, och lärare beskriver hur de ser att många unga har lättare att koncentrera sig den dagen de fått frukost. I Östhammar är verksamheten begränsad till kläutdelning hos Röda Korset och samtalsstöd hos Svenska kyrkan. I Knivsta samlar Röda Korsets lokalförening in pengar för att kunna bistå med ICA-kort och biljetter för resor till Uppsala för exempelvis möten med myndigheter.

Civilsamhällets bild av utsattheten varierar mycket mellan kommunerna. I Knivsta är psykisk ohälsa och behov av samtalshjälp och sjukvård för asylsökande det största problemet, enligt Svenska kyrkan. Få personer söker sig till kyrkan för att få hjälp med det mest grundläggande. Enligt Röda Korsets lokalförening har inte behovet av att möta upp det mest grundläggande ökat, men många söker fortsatt hjälp hos dem och en grupp som sticker ut är skyddsbehövande från Ukraina. Flera organisationer lyfter att det finns en bra samverkan mellan kommunen och civilsamhällesorganisationerna i Knivsta. Det finns också en praxis för hur civilsamhället kan lyfta behov till kommunen.

I Uppsala ser civilsamhället däremot en stor ökning av antalet besökare. Många barnfamiljer söker stöd med allt från mat till hjälp med att söka bistånd eller överklaga beslut. Även sjukpensionärer och asylsökande samt skyddsbehövande från Ukraina kommer för att få hjälp och stöd på olika sätt. I Östhammar är läget oförändrat och behoven anses inte vara stora.

Trots att fler söker stöd från civilsamhället i Uppsala har antalet personer som söker ekonomiskt bistånd minskat det senaste året. Samtidigt rapporterar kommunen en relativt kraftig ökning av personer som vänder sig till kommunens budget- och skuldrådgivning. Kommunen upplever att det finns en ökande grupp med egna inkomster som behöver hjälp att finna vägar för att klara sin nya ekonomiska situation. Ofta handlar det

om unga par som fått barn och som tagit steget att köpa större bostad, men som inte har besparingar och nu inte klarar ekonomin med ökade kostnader.

I Knivsta minskar utbetalningarna av ekonomiskt bistånd sedan flera år. Det har dock skett en ökning av engångsansökningar när det gäller exempelvis el- och hyresskulder. Detta berör främst ensamhushåll där det finns egendom, men där man inte klarar av räntehöjningar och höjningar av elpriser. Personer med in-

stabila anställningar och deltidssjukskrivna sticker ut i det här sammanhanget. Bland de familjer som länge haft försörjningsstöd ser man nu att de inte klarar sin ekonomi lika bra, vilket påverkar barnen.

I Östhammar ses ingen ökning av ansökningar av ekonomiskt bistånd och inte heller av det som kallas nödbistånd som bland annat kan sökas om inte biståndet räcker till. Antalet ärenden för budget- och skuldrådgivning är också oförändrat.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Uppsala visar att:

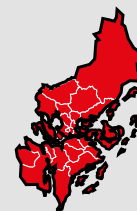
- Möjligheten att tillgodose grundläggande behov varierar mellan kommunerna i länet. Det är främst i Uppsala som civilsamhället vittnar om att den ekonomiska utsattheten ökar.
- Barnfamiljer är en grupp som drabbats hårt av det förändrade ekonomiska läget.
- Skyddsbehövande från Ukraina och asylsökande är grupper som fortsatt söker stöd.

Stockholm

KORTA FAKTA OM STOCKHOLMS LÄN

- Totalt antal invånare: 2 437 200 (23 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 29 400 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 11 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 20 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Människor åker hela vägen från Järfälla och Norrtälje för att få duscha och tvätta sina kläder och få ett mål varm mat.

Representant från Rödakorshuset i Skärholmen

I Stockholms län gjorde Röda Korset under november och december 2022 en kartläggning av hur de grundläggande humanitära behoven såg ut i länet, som sammanlagt har 26 kommuner. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets tio lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Stockholms Stadsmission, Svenska kyrkan, Rädda Barnen, Frälsningsarmén, Ny Gemenskap, Rainbow Refugees, Nya Rum, Albymoskén, Equmenia, Föreningen Framtidståget, Länsstyrelsen och Socialstyrelsen. Nedan följer en sammanfattning av kartläggningen.

I de undersökta kommunerna har civilsamhället ett stort antal verksamheter. Det kan handla om alltifrån att dela ut en varm jacka vid behov till att erbjuda kontinuerlig möjlighet till varm mat, dusch och vila. De lokala rödakorsföreningarna i Skärholmen och Södertälje driver mötesplatserna Röda Korsets hus där man kan få hjälp med bland annat basala förnödenheter, social gemenskap, rådgivning och förmedling av vård.

Genom verksamheter som drivs av frivilligorganisationer, föreningar och religiösa samfund finns det, för den som exempelvis inte har en egen bostad, möjlighet att vara inomhus alla dagar mellan klockan 9.00–20.00. Natttid finns härbergen för svenska medborgare och människor med uppehållstillstånd i Sverige. Det finns även akutboende för EU-migranter samt tredjelandsmedborgare med tillstånd att vara i Sverige, samt extra platser för den målgruppen när det är un-

der sju grader kallt. Papperslösa och personer i limbo får lösa sovplats själva. Om de är mellan 18 och 25 år kan de ställa sig på kö för plats till ett akutboende som drivs gemensamt av flera civilsamhällesorganisationer, bland annat Röda Korset via lokalföreningen Stockholm sydost.

Stockholms Stadsmission driver Matmissionen på ett flertal platser i länet där medlemmar som har en låg inkomst kan köpa mat till låga priser. Flera civilsamhällesorganisationer har mötesplatser för skyddsbehövande från Ukraina där det bland annat serveras mat. Frälsningsarmén erbjuder frukost och har en bred verksamhet för EU-migranter, bland annat EU-center på Kungsholmen och ett akutboende i Bromma.

Många verksamheter som arbetar med grundläggande humanitära behov i region Stockholm finns i de södra delarna av länet. Det kan finnas ett behov av ytterligare verksamheter för att möta grundläggande behov i länets norra delar.

Den gemensamma uppfattningen från civilsamhället i Stockholm är att behoven ökar i länet. Det handlar om alltifrån papperslösa, mammor med barn, till pensionärer. Det som önskas är mat, kläder, hygienartiklar, tillgång till kollektivtrafiken, sjukvård, rådgivning inom socialrätt och migration samt tak över huvudet. Behovet av socialrättslig rådgivning ökar på flera platser, då många inte har kunskap om de rättigheter de har att söka bistånd hos till exem-

pel socialtjänsten. Här handlar det även om personer som inte behövt söka ekonomiskt stöd tidigare, men på grund av inflation och högre kostnader inte får pengarna att räcka till.

Flera organisationer lyfter behovet av att lösa bostadsfrågan i länet för att inte fler människor ska hamna i hemlöshet. Många är utan bostad eller bor trångt och det finns en stor efterfrågan på stöd och rådgivning kring ekonomi i allmänhet och boendesituationen i synnerhet.

Stockholms Stadsmission lyfter att de ser ett ökat tryck på Matmissionen och att man i verksamheterna som riktar sig mot barn och unga oftare ser att barnen är hungriga, en bild som delas av Rädda Barnen. Röda Korsets lokalförening i Huddinge lyfter att fler och fler kommer för att ansöka om matkort och att en grupp som ökar är mammor och barn. Även Albymoskén ser ökade behov från människor som redan hade det ekonomiskt svårt och som nu får det värre. I verksamheter som riktar sig mot skyddsbehövande från Ukraina finns också ett ökat behov av både mat och kläder.

En grupp som lyfts som stående hjälpsökande är asylsökande familjer. Grupper som ökar är ensamstående med barn, barnfamiljer och även äldre som bor tillsammans med barnfamiljer där någon är ensam-

stående. En extra utsatt grupp är papperslösa mammor, där Svenska kyrkan lyfter flera fall där pappan blivit utvisad men mamman och barnen bor kvar. En annan grupp som lyfts av flera organisationer som extra utsatt är de unga som kom 2015 och som antingen är papperslösa eller befinner sig i limbo i migrationsprocessen. Det uttrycks också ett stort behov av rådgivning och förmedling av vård till migranter.

Två grupper som identifierats som inte har möjlighet till tak över huvudet under natten är papperslösa och de som befinner sig i limbo i migrationsprocessen. Röda Korsets lokalföreningar vittnar om att det finns personer som promenerar hela nätterna och kommer till Röda Korsets verksamhet på dagtid för att vila. Vid tiden för kartläggningens utförande var akutboendet fullbelagt med en kö på tio personer.

Flera organisationer lyfter att människor åker långt för att duscha och tvätta sina kläder. I Skärholmen träffar Röda Korsets lokalförening personer som åker från Järfälla och Norrtälje för att kunna duscha.

De som redan befann sig i en svår situation får det nu sämre och sämre.

Representant för Rädda Barnen

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Stockholms län visar att:

- Att fler personer har svårt att tillgodose sina grundläggande humanitära behov.
- Det finns behov av fler verksamheter för personer i utsatthet. Många åker exempelvis långt för att få duscha och tvätta kläder.
- Flera organisationer lyfter att i verksamheter riktade mot barn och unga är det fler barn som kommer hungriga.
- Behovet av socialrättslig rådgivning ökar på flera platser då många inte har kunskap om de rättigheter de har att söka bistånd hos till exempel socialtjänsten.
- Grupper i behov av stöd som ökar är ensamstående mammor med barn och äldre.
- Det saknas idag sovplatser för papperslösa och personer som befinner sig i limbo i sin migrationsprocess.
- Ett flertal organisationer lyfter att det behövs ökade insatser riktat mot skyddsbehövande från Ukraina och asylsökande som lever på dagersättning.
- Flera organisationer lyfter unga som kom 2015, som nu antingen är papperslösa eller befinner sig i limbo i migrationsprocessen, som en särskilt utsatt grupp.

Södermanland

KORTA FAKTA OM SÖDERMANLAND

- Totalt antal invånare: 302 500 (3 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 24 900 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 15 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 33 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

I Södermanland har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 5 av 9 kommuner – i Eskilstuna, Oxelösund, Nyköping, Katrineholm och Strängnäs. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan, Sörmlands Stadsmission, Pingstkyrkan och ABF.

I de undersökta kommunerna har bland annat Röda Korsets lokalföreningar, Svenska kyrkan, Stadsmissionen Sörmland och ABF verksamheter som svarar upp mot grundläggande humanitära behov. I Eskilstuna har Röda Korset en mötesplats i centrum och samarbetar med Svenska kyrkan, Stadsmissionen, Pingstkyrkan, Elimkyrkan, S:t Eskilskyrkan och Barnens ambassad kring utdelning av matkassar, matcheckar och kläder från second hand-butiken. Stadsmissionen Sörmland driver ett härbärge och dagverksamhet med möjlighet att få en matkasse en gång i veckan. I Oxelösund samarbetar flera civilsamhällsorganisationer för att hjälpa människor med det mest grundläggande. I Nyköping stöttar civilsamhället med matcheckar, matlådor och kläder. Organisationen Livboj 19 hjälper de papperslösa, som finns kvar ur gruppen ensamkommande minderåriga, med mat och boende samt kontakt med myndigheter vid behov.

Flera civilsamhällsorganisationer i olika kommuner i Södermanland uppger att behoven är stora och ökar. I Katrineholm uppger flera organisationer att barnfamiljer och särskilt ensamstående med barn har fått det tuffare som en konsekvens av ökade priser på exempelvis mat och el. Detsamma gäller äldre med låg pension och personer med sjukersättning. Behoven gäller framförallt mat, hyra, tandvård och mediciner.

I Strängnäs konstaterar civilsamhället att behoven både ökat och förändrats. De fonder som finns att söka i kommunen som egentligen är tänkta att ge en guld-

kant i vardagen går i dagsläget till människors hyra, el, klädbidrag och mat. Det finns även ett stort behov av stöd med myndighetskontakter.

ABF i Eskilstuna upplever att många som besöker dem befinner sig i någon form av ”nöd”. Bland besökarna finns många med utländsk bakgrund, äldre ensamma eller psykiskt svaga personer. De kommer för att bara vara eller för att få hjälp med något.

I Nyköping rapporterar dock civilsamhällsorganisationerna att behoven inte har ökat.

Inom ramen för kartläggningen har Eskilstunas- och Katrineholms kommuner kontaktats. Båda uppger att antalet hushåll med försörjningsstöd minskat de senaste åren och de ser ingen förändring på väg.

Eskilstuna arbetar aktivt med att förebygga avhysningar och hemlöshet genom projektet Bostad först och i Katrineholms kommun finns ett akutboende.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Södermanland visar att:

- De ser ökade behov av hjälp att få grundläggande behov tillgodosedda, men behoven varierar mellan kommunerna.
- Grupper som fått det tuffare är framför allt äldre med låg pension, människor med sjukpension och barnfamiljer, framför allt ensamstående med barn.
- Många som söker stöd behöver hjälp med elräkningar, hyra, mat och kläder.

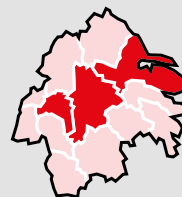
Östergötland

KORTA FAKTA OM ÖSTERGÖTLAND

- Totalt antal invånare: 471 800 (4 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 25 500 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 15 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 31 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Har man inga marginaler blir det snabbt kris och kort väg till inkasso.

Representant för Pingstkyrkan i Linköping

I Östergötland har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 3 av 13 kommuner – i Linköping, Norrköping och Mjölby. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan, Östergötlands Stadsmission, Frälsningsarmén, Frivilligcentralen, RIA Hela Människan och Pingstkyrkan.

I alla tre kommuner driver civilsamhället verksamhet för att möta grundläggande behov. Östergötlands Stadsmission har mötesplatsen Crossroads i Linköping som erbjuder mat, toalett och dusch ett par gånger per vecka samt kontakt med myndigheter. Stadsmissionen har öppnat en matcentral där de tar emot svinn från butiker och delar ut till de som behöver. Pingstkyrkan delar ut matkassar och Kolmårdens församling har en gratis klädbutik. Röda Korset finns närvarande med en second hand-butik i området Skäggetorp i Linköping och i Norrköping ansvarar Röda Korsets lokalförening för en stiftelse från vilken man kan söka pengar. I Mjölby bidrar civilsamhället med stöd till mat, kläder, elräkningar, hyra och aktiviteter för barnen. RIA Hela Människan driver ett härbärge med fyra platser där det finns möjlighet till dusch och att tvätta kläder.

Den gemensamma uppfattningen från civilsamhället i Östergötland är att den ekonomiska utsattheten har ökat. Flera organisationer lyfter att det

är nya grupper som söker sig till dem – framför allt unga, barnfamiljer, ensamstående och pensionärer. Familjerna som söker stöd kan i många fall äga bil och hus men när det inte finns ekonomiska marginaler har det blivit svårt när mycket blivit dyrare. Bland besökarna finns även skyddsbehövande från Ukraina, ensamstående mammor med flera barn och papperslösa. Crossroads i Linköping lyfter att utöver de EU-migranter och papperslösa de möter så kommer nu även många asylsökande som har svårt att få ihop ekonomin.

Behov som ökar är hjälp med mat och att betala elräkningar och hyra. Antalet unga som söker sig till diakonin för samtal har också ökat senaste året.

Flera civilsamhällesorganisationer uppger att de har problem att finansiera verksamhet som möter de behov som finns, framförallt när det gäller utdelning av matkassar och stöd till el och hyra.

Ett annat område som lyfts av flera organisationer är möjligheten till tak över huvudet. RIA Hela Människan uppger att människor blir kvar i flera veckor på deras akuthärbärge då de inte har någon annanstans att ta vägen. I Norrköping märker Stadsmissionen av ett behov av att öppna ett härbärge eller akutboende. I Linköping finns i dagsläget inte någonstans att sova för den som inte är folkbokförd, enligt organisationerna. Kommunen erbjuder ett akut tillfälligt boende på vandrarhem under januari till februari och inom ramen för

den verksamheten har antalet personer i behov av tak över huvudet minskat.

Trots att fler söker stöd och hjälp för att få sina grundläggande behov tillgodosedda syns ingen större ökning av ekonomiskt bistånd i de undersökta kommunerna. I Linköpings kommun har det skett en marginell

ökning av det akuta biståndet och en minskning när det gäller antalet hushåll med beviljat försörjningsstöd. I Norrköping har färre ansökt om försörjningsstöd under året och färre har också beviljats stöd. I Mjölby har antalet hushåll med försörjningsstöd ökat något.

Tack vare vissa kyrkor finns det möjlighet till värme, dag och kväll, till ungefär klockan 01:00.

Representant för Crossroads i Linköping

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Östergötland visar att:

- Den ekonomiska utsattheten har ökat i de undersökta kommunerna.
- Nya grupper har tillkommit som behöver hjälp. Det gäller framför allt unga, barnfamiljer, ensamstående föräldrar och pensionärer med låga inkomster såväl som skyddsbehövande från Ukraina och asylsökande.
- Det ökade hjälpbehovet handlar framför allt om mat och ekonomiskt stöd för hyra och elräkningar.
- Flera organisationer lyfter att de har svårt att finansiera verksamheter som möter de behov som finns.
- Papperslösa personer hör till de mest utsatta.
- Civilsamhället anser att det finns ett ökat behov av insatser för att få tak över huvudet.

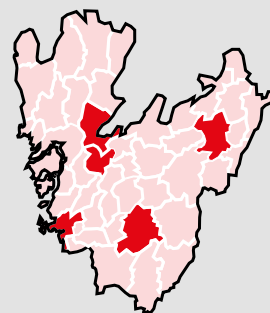
Västra Götaland

KORTA FAKTA OM VÄSTRA GÖTALAND

- Totalt antal invånare: 1 757 200 (17 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 26 700 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 13 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 27 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Behoven är oändliga i socioekonomiskt eftersatta områden.

Representant för Svenska kyrkan i Göteborg

I Västra Götaland har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 5 av 49 kommuner – i Göteborg, Borås, Skövde, Vänersborg och Trollhättan. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar, inklusive Röda Korsets ungdomsförbund och Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade, Svenska kyrkan, Göteborgs Stadsmission och Räddningsmissionen.

Civilsamhället har omfattande verksamhet för att möta grundläggande humanitära behov i de flesta av de undersökta kommunerna. I Göteborg arrangerar Svenska kyrkan och Stadsmissionen bland annat matutdelning. Räddningsmissionen och RKUF har frukostklubbar och Räddningsmissionen har även flera Maträttsbutiker. Under hösten 2023 öppnade Göteborgs Stadsmission ett centrum för de mest grundläggande behoven. Här får man hjälp med mat, hygienprodukter, dusch, tvätt och värme. Stadsmissionen har även akutstöd och bistår bland annat med möbler och kläder.

I Borås har kyrkorna en matbutik och Svenska kyrkan arbetar regelbundet med stöd och rådgivning kring ekonomisk utsatthet. I Skövde delar Mathjälpen ut mat som inte går åt i butikerna. I Vänersborg finns Röda Korsets hus där man bland annat erbjuder mat, värme, dusch, kläder och tvätt av desamma. Svenska kyrkan delar också ut bland annat matportioner, matkassar och blöjor. Den lokala rödakorsföreningen finns också närvarande på Restad Gård, Sverige största asylboende, där man bland annat har utdelning av matkassar, hygienartiklar och kläder. Kretsen erbjuder

även cykelskola som ett alternativ till kollektivtrafiken och bistår med busskort till barn som går i skolan.

En stor majoritet av civilsamhällesorganisationerna som ingår i kartläggningen vittnar om att behoven ökar kraftigt i länet vilket också bekräftas av Göteborgs stad. Så här skriver exempelvis staden i ett yttrande:

Den svåra ekonomiska situationen med inflation och stigande matpriser har satt ljuset på att alla människor inte har råd med dagliga, grundläggande behov såsom näringsrik mat. Detta är en situation som vissa grupper lidit av under längre tid, inte minst personer med ekonomiskt bistånd och de med låga pensioner, men som nu har spridit sig till även andra grupper som ensamstående föräldrar eller personer med låga löner.⁴

Civilsamhället beskriver att människor med låg inkomst, låg pension, ekonomiskt bistånd eller andra former av ersättningar kämpar för att få ekonomin att gå ihop. Förutom behov av mat lyfter civilsamhället ökande behov av pengar till medicin, glasögon, hyra och el. Äldre personer som söker hjälp önskar ofta också bidrag till tandvård. Behoven ökar vid skolstart, det handlar om föräldrar som inte har råd med regnkläder, stövlar och gympakläder samt kläder för säsong.

Stadsmissionens Matcentral i Göteborg har sett en ökning av behoven under en längre tid. Cirka 70 procent

av de som får tillgång till maten lever på långvarigt försörjningsstöd eller är personer som av någon anledning fallit mellan stolarna i samhällssystemet. Övriga är barnfamiljer med låg lön och pensionärer som inte kan leva på sin pension. Flera organisationer lyfter att brist på pengar till kollektivtrafiken resulterar i att personer uteblir från besök hos till exempel sjukvården och inte kan handla mat i butiker med billigare priser.

Ett problem som lyfts är att alla som behöver inte har tak över huvudet. Organisationerna uppger att det handlar om platsbrist i kombination med komplex problematik som till exempel att personer med autism och missbruk inte accepteras på de akutboenden som finns.

I övriga kommuner varierar bilden något. I främst Vänersborg är det tydligt att behoven ökar vilket också syns i antalet som söker sig till Röda Korsets hus. Ensamstående föräldrar och pensionärer med låg pension är två stora grupper som söker mer stöd. Det lyfts också att det har blivit svårare att få ansökningar

om ekonomiskt bistånd beviljade samt att utbetalningar av sjukersättning dröjer, vilket gör att människor som lever på marginalen kan hamna i skuldsättning. I Trollhättan upplever civilsamhället att den ekonomiska situationen för de som levt på marginalen idag är ännu svårare.

Trots att civilsamhällesorganisationerna vittnar om ökade behov syns ingen ökning av ekonomiskt bistånd i kommunerna som omfattas av kartläggningen.

Göteborgs stad har svårt att svara på om antalet ansökningar om försörjningsstöd har ökat eller minskat då de uppger att alla ansökningar inte registreras på samma sätt. I Skövde kommun syns ingen ökning gällande personer som söker ekonomiskt bistånd, den ökning som syns är inom budget- och skuldrådgivningen. Vänersborgs kommun driver ett härbärge för hemlösa dit alla i behov är välkomna. De ser ingen ökning av utsattheten, och sedan slutet på 2021 har utbetalningar av ekonomiskt bistånd minskat.

Det handlar inte längre om att prioritera, utan det handlar om utgifter som det inte går att välja bland.

Representant för Göteborgs Stadsmission

SAMMANFATTNING

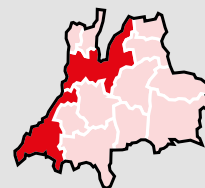
Nulägesbilden från civilsamhället i Västra Götaland visar att:

- Behoven ökar i länet. I Göteborg utökar många organisationer sin verksamhet.
- I socioekonomiskt eftersatta områden beskrivs behoven som väldigt stora.
- De som har svårt att få ekonomin att gå ihop är personer med låg inkomst, låg pension, ekonomiskt bistånd eller andra former av ersättningar.
- Ett stort antal av organisationerna bistår med matutdelning.
- Förutom behov av mat rapporteras behov av pengar till medicin, glasögon, hyra, el samt möbler. Äldre personer som söker hjälp önskar ofta också bidrag till tandvård.
- Ett problem är att människor inte har råd med biljetter i kollektivtrafiken, vilket får konsekvenser i form av att de till exempel uteblir från vårdbesök eller måste avstå från att åka till billigare matbutiker för att handla.
- Behoven varierar mellan kommunerna.

Jönköping

KORTA FAKTA OM JÖNKÖPING

- Totalt antal invånare: 369 000 (4 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 26 300 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 13 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 29 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Besökarna mår sämre och sämre och har därför svårt att klara den massiva informationsmängd och kommunikation som krävs för att få hjälp av socialtjänsten.

Representant för Hela Människan i Jönköping

Behövs det blöjor, då fixar vi det. Behövs det jeans till ett barn, då fixar vi det.

Representant för Röda Korset i Jönköping

I Jönköping har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 2 av 13 kommuner – i Gislaved och Jönköping. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan i Jönköping och i Gislaved-Anderstorp, Hela Människan och Jönköping Islamic Center.

Flera av Röda Korsets lokalföreningar är aktiva i länet när det gäller att möta upp de mest grundläggande humanitära behoven, särskilt när det gäller skyddsbehövande från Ukraina. I Jönköping stöttar second hand-butiken dem som behöver kläder och hjälper till med ansökningar och överklaganden till socialtjänsten. Lokalföreningen har även verksamhet på tre av kommunens fyra boenden för asylsökande och skyddsbehövande från Ukraina.

Svenska kyrkan i Gislaved-Anderstorp delar ut presentkort till mat, hjälper till att söka pengar ur fonder och erbjuder samtalsstöd. Hela Människan i Jönköping har matservering och social livsmedelsbutik.

Bilden av hur den ekonomiska utsattheten har utvecklats, och inom vilka grupper, skiljer sig en del

mellan organisationerna. Hela Människan har sett en ökning av ensamstående kvinnor med barn och pensionärer bland sina besökare medan Svenska kyrkan i Jönköping lyfter fram att den stora förändringen de ser är en ökning av ensamstående män som behöver hjälp med mat och hyra.

Under pandemin kom det fler människor och nya grupper till Hela Människans matservering och den ökningen har fortsatt. I deras livsmedelsbutik DeLa ser det ut på ett liknande sätt. Svenska kyrkan i Gislaved ser ingen stor ökning av antalet besökare, men de som kommer sedan tidigare har fått det svårare. Ett problem är att många faller mellan stolarna eftersom det tar lång tid att få pengar utbetalda av socialtjänst och försäkringskassa. Man möter också personer som fått avslag på ansökan om ekonomiskt bistånd på grund av att de haft pengar på kontot månaden före. Den största gruppen de möter har någon form av anställning men lever under press av andra anledningar, till exempel psykisk ohälsa eller att de har barn med diagnoser. Islamic Center har inte upplevt någon ökning av förfrågningar om hjälp.

Flera civilsamhällesorganisationer upplever att kommunerna är hårdare i sina bedömningar av ekonomiskt bistånd. Ett problem som lyfts är att personer får avslag via telefon och att avsaknaden av skriftliga beslut gör att det är svårare att överklaga. Hela Människan upplever att en del besökare inte orkar ta kontakt med socialtjänsten eller Försäkringskassan för att det är för komplicerat. I stället kommer de till civilsamhället för stöd med grundläggande humanitära behov som mat eller kläder.

I både Jönköpings och Gislaveds kommun minskar antalet hushåll med försörjningsstöd medan ärenden hos budget- och skuldrådgivningen ökar. Enligt Jönköpings kommun arbetar man mycket aktivt med personer och hushåll som har långvarigt bistånd, för att de ska bli självförsörjande. Kommunen uppger att de ser att större familjer har det svårare.

SAMMANFATTNING

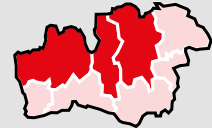
Nulägesbilden från civilsamhället i Jönköping visar att:

- De ser nya grupper som behöver stöd för att tillgodose sina grundläggande behov och att personer som tidigare sökt hjälp fått det svårare.
- Hjälpökande verkar ha svårt att få hjälp av socialtjänsten och Försäkringskassan, antingen för att utbetalningar dröjer eller för att myndigheterna uppfattas som otillgängliga eller hårda i sina bedömningar.

Kronoberg

KORTA FAKTA OM KRONOBERG

- Totalt antal invånare: 204 300 (2 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 25 200 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 15 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 32 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Psykisk ohälsa och ekonomisk utsatthet ökar. Vi anser att det går hand i hand.

Representant för Svenska kyrkan i Alvesta

I Kronoberg har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 3 av 8 kommuner – i Växjö, Alvesta och Ljungby. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Diakonicentrum, Svenska kyrkan och Lions.

Flera av Röda Korsets kretsar är aktiva i länet när det gäller att möta upp de mest grundläggande humanitära behoven. Det handlar om språkträning, social samvaro, kläudtdelning, matchcheckar, stödsamtal och samhällsinformation. Växjö rödakorskrets har Träffpunkter tre dagar/vecka där man har utdelning av matkassar, presentkort, kläder och hygienartiklar samt samhällsinformation med mera. Vid varje tillfälle bjuder man också på frukost. I Ljungby samverkar civilsamhället inför jul och delar då ut julklappar och mat.

Under vintermånaderna har Diakonicentrum i Växjö ett härbärge med åtta bäddar dit socialtjänsten kan hänvisa personer. Här erbjuds även dusch, gratis frukost och billig lunch. Svenska kyrkan i Alvesta bistår med matkassar och serverar mellanmål i skolan två dagar i veckan. Kyrkan delar också ut en semesterpeng som kan sökas av barnfamiljer tre gånger under tre år och samlar in julklappar som familjer kan ansöka om till sina barn. Snällkuren finns också i Alvesta vilket är en upplyst busskur där människor kan lämna och hämta kläder. Kommunen sköter om den och den är välbesökt.

Bilden av hur den ekonomiska utsattheten har utvecklats, och inom vilka grupper, skiljer sig en del mellan organisationerna och kommuner. Svenska kyrkan i Ljungby uppger att hjälpbehovet är oförändrat och att det går i vågor. De ser alltid en liten ökning i samband med att skolorna stänger och öppnar. De som kommer är främst barnfamiljer och människor som hamnat i missbruksproblematik och behöver stöd till nästa utbetalning från socialtjänsten. Röda Korsets lokalförening i Ljungby anser dock att behoven ökar och att man skulle vilja göra mer, men att resurserna räcker inte till.

Lions i Alvesta har inte sett någon ökning av ansökningar om ekonomisk hjälp. Organisationen har tidigare varit engagerad i att bistå ukrainska skyddsbehövande men uppger att många av dem som omfattas av massflyktsdirektivet har flyttat ifrån kommunen. Svenska kyrkan uppger dock att både psykisk ohälsa och ekonomisk utsatthet ökar, och att det går hand i hand. Behoven ökar av bland annat matkassar, och då handlar det många gånger om människor som lever på ekonomiskt bistånd men tillfälligt inte fått biståndet på grund av att de missat att exempelvis lämna in en handling. Ett problem som funnits i kommunen är skadegörelse vilket kopplats till mellanstadiekillar som inte vill gå hem efter skolan då familjen bor trångt och kanske inte har råd med mellanmål. Tillsammans med kommunen startade

Svenska kyrkan Mellanmålsprojektet där man två gånger per vecka serverar mellanmål i kombination med en aktivitet, ofta fotboll, vilket har gett positiva resultat.

I Växjö ökar antalet ansökningar om ekonomiskt bistånd och även antalet hushåll som får bistånd. Kommunen har nyligen utvecklat en vräkningsförebyggande metod där de kontaktar de personer som riskerar att vräkas på grund av obetald hyra eller störningar. Kom-

munen samarbetar också med Svenska kyrkans diakoncentrum och stöttar verksamheten ekonomiskt.

I Ljungby är antalet ansökningar om ekonomiskt bistånd i stort sett oförändrat sen ett par år tillbaka. Enligt kommunen är arbetsmarknaden god, vilket de tror påverkar det låga antalet ansökningar. Socialnämnden i kommunen har beslutat att bostadsbidraget inte ska reducera ekonomiskt bistånd detta år, för att hjälpa hushåll med knappa resurser.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Kronoberg visar att:

- De flesta organisationerna från civilsamhället upplever att konsekvenserna av den ekonomiska utsattheten har ökat.
- En av grupperna som söker hjälp är människor som lever på ekonomiskt bistånd, men tillfälligt står utan stöd på grund av att man exempelvis missat att skicka in en handling.

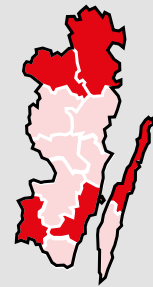
Kalmar

KORTA FAKTA OM KALMAR

- Totalt antal invånare: 247 800 (2 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 24 700 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 15 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 29 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Vi delar ut matkassar till 80 hushåll i veckan i en kommun med 10 000 invånare.

Representant för Svenska kyrkan i Borgholm

I Kalmar har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 5 av 12 kommuner – i Kalmar, Vimmerby, Emmaboda, Borgholm och Västervik. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan, Stadsmissionen, Lions Club i Vimmerby, Pingstkyrkan i Emmaboda och Vinternatt i Västervik.

Civilsamhällesorganisationerna i länet är aktiva och bedriver verksamhet inom en rad områden såsom matutdelning, hjälp med kläder, boende och myndighetskontakter. Röda Korsets lokalförening i Kalmar skänker vid behov kläder ur second hand-butiken vilken även fungerar som mötesplats och café. Ungefär 500 personer besöker butiken per dag och många som kommer har ett stort behov av att prata. I Kalmar samverkar civilsamhället för att bland annat kunna dela ut presentkort till matbutiker samt akuta matkassar.

Pingstkyrkan i Emmaboda erbjuder matkassar, presentkort och frukostservering. Man har också två lägenheter för att stötta människor utan hem. Även Svenska kyrkan erbjuder matkassar och det går att ansöka om en lokal diakonigåva för nödvändigheter.

I Borgholm erbjuder den lokala rödakorsföreningen bland annat språkträning, samtal, mat, hjälp med myndighetskontakter, läxhjälp och mellanmål. Svenska kyrkan delar ut matkassar och hjälper till med myndighetskontakter, bostadssökande, gemenskapsträffar och kläder.

I Västervik delar Svenska kyrkan ut matkassar och Pingstkyrkan står för frukost. Där finns också den ideella organisationen Vinternatt som drivs av två privatpersoner. De erbjuder middag och säng över natten för de som behöver.

Behoven i länet är stora och ökande och flera civilsamhällesorganisationer upplever att det är svårt att bistå alla som behöver. Flera organisationer, bland annat i Emmaboda och Västervik, lyfter att platser för värme och vila inte räcker till.

I Kalmar märker civilsamhället av en ökad efterfrågan på matkassar och organisationerna uppger att de nått taket för vad de klarar av. De som vänder sig till civilsamhället är ensamstående, ensamstående med barn, familjer samt pensionärer. Ofta lever de på sjukpenning, sjukersättning, låg pension, aktivitetsstöd, ekonomiskt bistånd eller saknar inkomst helt. En grupp som återkommer är personer som blivit nekade ekonomiskt bistånd eftersom de tidigare haft inkomst och enligt socialtjänsten då borde ha sparat pengar.

I Emmaboda uppger Pingstkyrkan att de sett en markant ökning av efterfrågan på mat. De vanligaste besökarna är barnfamiljer, som har svårt att få ekonomin att gå ihop, och hemlösa. Hemlösa erbjuds inte något boende av kommunen. Pingstkyrkan har två lägenheter för att stötta människor utan hem och uppger att det finns ett tiotal personer som är hemlösa i Emmaboda. Även Svenska kyrkan i Emmaboda ser en ökning av antalet hjälpsökande, men hade räknat

med en ännu större ökning. Kyrkan uppger att ungefär hälften av de som söker sig till dem är ensamstående och hälften är familjer. En liten del av dessa är hemlösa eller personer med missbruksproblematik.

Rödakorskretsen i Borgholm märker att behoven av stöd och hjälp har ökat sedan pandemin. De möter ensamkommande, skyddsbehövande från Ukraina, skolungdomar med flera. Svenska kyrkan i kommunen menar att behoven har varit relativt stora en längre tid men att de ökat med inflationen. Ett problem är långa väntetider för försörjningsstöd, a-kassa eller vid sjukskrivning vilket gör att många hamnar i en kritisk ekonomisk situation. Kyrkans vanligaste besökare är asylsökande, ensamstående föräldrar, personer med psykisk ohälsa och personer som hamnar i kläm i välfärdssystemet.

I Västervik märks också ett ökat behov av mat, enligt Svenska kyrkan. Det är en stor variation av besökare, men det som är utmärkande är en ökning

av ensamstående med barn, personer som lider av psykisk ohälsa, pensionärer och personer som hamnar mellan stolarna i systemet. Vinternatt lyfter att det behövs duschmöjligheter och klädtvätt lättillgängligt någonstans i kommunen samt en plats att vara inomhus dagtid. I Vimmerby uppger organisationerna däremot att de inte ser någon ökning av hjälpsökande.

I tre av de kommuner som svarat på kartläggningen har antalet hushåll med ekonomiskt bistånd ökat från tidigare år. En av kommunerna är Emmaboda där kommunen även lyfter att de ännu inte har ett utarbetat arbetssätt med hemlösa, vilket de märkt av då de nu fått fler hemlösa än tidigare. Även i Kalmar och Borgholm har ansökningar om försörjningsstöd ökat.

I Vimmerby kommun har de tvärtom aldrig haft så få ansökningar om ekonomiskt bistånd som nu. Kommunen är själva förvånade, men tror det beror på den låga arbetslösheten. Även i Västervik har antalet hushåll med försörjningsstöd minskat de senaste åren.

Många har inte råd att hämta ut sin medicin.

Representant för Stadsmissionen i Kalmar

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Kalmar visar att:

- Behoven ökar i flera kommuner, framför allt av mat, och ett antal organisationer delar ut matkassar.
- Flera organisationer lyfter att de inte har möjlighet att hjälpa alla som behöver.
- Människor hamnar i ekonomiska svårigheter när utbetalningar från Försäkringskassan, a-kassan eller försörjningsstöd dröjer.
- Barnfamiljer, ensamstående med barn, pensionärer och hemlösa är grupper som söker sig till civilsamhället för stöd.
- Flera organisationer, bland annat i Emmaboda och Västervik, lyfter att platser för värme och vila inte räcker till.

Gotland

KORTA FAKTA OM GOTLAND

- Totalt antal invånare: 61 200 (1 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 23 800 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 14 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 28 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

På Gotland har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut, med fokus på Visby. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalförening och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan, Frälsningsarmén och Hela Människan.

Civilsamhällesorganisationerna på Gotland har ett nära samarbete och bedriver verksamhet inom en rad områden såsom matutdelning, hjälp med kläder, boende och myndighetskontakter. I Visby finns Birkagården, ett natthärbärge i regi av Svenska kyrkan, där middag och frukost serveras. Här finns också dagverksamhet som anordnas i samverkan med Region Gotland. I Visby finns också träffpunkt Gråbo, som är ett aktivitetshus och säte för ett tjugotal ideella föreningar, som drivs av Röda Korset Gråbo. Röda Korsets lokalförening stöttar med klädkuponger, mat- och hygienkassar, samtalsstöd och myndighetskontakter. På grund av bostadsbristen är man också postmottagare till ett sextiotal individer. Under dagtid har Skeppskyrkan Elin, ett fartyg nere i Visby hamn, aktiviteter för hemlösa.

Behoven i länet är stora och ökande och flera civilsamhällesorganisationer upplever att det är svårt att bistå alla som behöver. I princip alla organisationer som kontaktats inom ramen för kartläggningen lyfter fram att det är nya grupper som vänder sig till dem för stöd. Det är människor som tidigare klarat sig på marginalen och som nu på grund av bland annat ökade boendekostnader inte längre får pengarna att räcka till. Många av dessa är barnfamiljer och pensionärer. Ett problem som lyfts fram är att individer och familjer som tidigare haft en fungerande ekonomi nekas ekonomiskt bistånd av socialtjänsten på grund av deras tidigare ordnade ekonomi. Svenska kyrkan lyfter att de tror att bidragan-

de faktorer till att dessa personer söker sig till dem är skam, brist på socialt nätverk och negativa erfarenheter av myndigheter.

Andra grupper som särskilt lyfts är bland annat de som har krav på sig att besöka Migrationsverkets kontor och behöver hjälp med att betala båtbiljetten, papperslösa, människor med psykisk ohälsa/sjukdom eller personer som på andra sätt inte förmår söka hjälp hos kommunen.

Samtliga organisationer lyfter fram att de ser ett ökat behov av matkassar men det efterfrågas även annan ekonomisk hjälp såsom till el och hyra och för att hämta ut medicin. Röda Korsets lokalförening uppger att deras utdelning av klädkuponger nästan tredubblats sedan 2018.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället på Gotland visar att:

- Behoven ökar, framför allt av mat, och fler efterfrågar också hjälp med kläder.
- Nya grupper, exempelvis barnfamiljer och pensionärer, söker hjälp för att klara sina grundläggande behov.
- Ett problem som lyfts fram är att individer och familjer som tidigare haft en fungerande ekonomi nekas försörjningsstöd av socialtjänsten på grund av deras tidigare ordnade ekonomi.
- Andra grupper som särskilt lyfts fram är bland annat de som har krav på sig att besöka Migrationsverkets kontor och behöver hjälp med att betala båtbiljetten, papperslösa, människor med psykisk ohälsa/sjukdom eller personer som på andra sätt inte förmår söka hjälp hos kommunen.

Halland

KORTA FAKTA OM HALLAND

- Totalt antal invånare: 342 700 (3 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 26 900 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 11 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 22 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Det är en blandad grupp som uppsöker oss. I och med krisen är det verkligen vem som helst, från ungdom till pensionär.

Representant för Svenska kyrkan i Halland

I Halland har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 4 av 6 kommuner – i Halmstad, Falkenberg, Varberg och Kungsbacka. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan, Tullbrokyrkan, Pingstkyrkan, Frälsningsarmén och Equemeniakyrkan.

Halland har ett aktivt föreningsliv som samverkar och samordnar insatser för att svara upp mot behoven av det mest grundläggande. I Halmstad delar Röda Korsets lokalförening ut kläder, skor och hygienartiklar på Sveriges näst största asylboende Spenshult. I Falkenberg samverkar kommunen, Röda Korsets lokalförening och ett flertal andra organisationer inom ett nätverk kallat Paraplyet. I både Falkenberg och Halmstad bedriver Svenska kyrkan servering av mat och utdelning av kläder. Tullbrokyrkan i Falkenberg har ett café för ukrainska skyddsbehövande med billigt kaffe och svenskundervisning. Även Pingstkyrkan i Varberg bjuder på kaffe, smörgås och samtal. Här hjälper man även till med matkassar, kläder och dusch. På Frälsningsarmén i samma kommun bjuder man på sopplunch.

Civilsamhället uppger att de grupper som i första hand faller mellan stolarna är pensionärer med svag ekonomi, sjukskrivna, personer med försörjningsstöd, ensamstående föräldrar, personer med utvisningsbeslut och papperslösa.

I Falkenberg har civilsamhället noterat en ökning av grundläggande humanitära behov och att det är fler människor som uppsöker verksamheterna. Besökarna är pensionärer med låg pension, asylsökande, personer med missbruksproblematik och/eller fysisk eller psykisk ohälsa. En grupp som ökar är ensamstående föräldrar, främst kvinnor, och det som framförallt efterfrågas är stöd till mat och kläder.

I Varberg är det främst skyddsbehövande från Ukraina och EU-migranter som söker sig till Röda Korsets verksamhet. Behoven består av mat och kläder samt samhällsrådgivning som hjälp med att fylla i olika dokument och med andra administrativa processer. Pingstkyrkan i Varberg delar ut matkassar och upplever att behoven är stora. Flera organisationer uppger dock att Varberg klarar av att möta behoven då det finns många alternativ för människor som behöver mat och boende. Man kan till exempel vid behov hänvisa till kommunens nystartade akutboende.

I Kungsbacka uppger Equemeniakyrkan att det kommer fler som behöver hjälp, särskilt nyanlända och asylsökande.

Trots att civilsamhället upplever ökade behov har kommunerna i Halmstad och Falkenberg inte sett någon ökning av antalet ansökningar om försörjningsstöd. I Falkenberg finns dock underlag på att betydligt fler hushåll riskerar att få sin el avstängd eller bli vräkta. Därför erbjuder kommunen träffar med budget-

handläggare och konsumentrådgivare på kvällstid för att ge råd om privatekonomi.

I Varberg och Kungsbacka ser man en minskning av ansökningar om ekonomiskt bistånd under de första månaderna av 2023. I Kungsbacka är detta en trend sedan flera år tillbaka, vilket man tror beror på att arbetslösheten är den lägsta i landet.

Flera kommuner har en systematisk uppföljning och aktiva insatser mot hemlöshet. Halmstad arbetar enligt

metoden ”Bostad först” inom ramen för vilken man samarbetar med flera ideella organisationer, kyrkor och andra religiösa samfund. I Varberg arbetar kommunen aktivt med att säkerställa tak över huvudet genom olika former av stöd- och akutboenden. Kommunen beviljar också ekonomiskt bistånd till vandrarhemsboende. Tak över huvudet-garantin i kommunen gäller dock inte för EU-medborgare som tillfälligt vistas i Sverige eller för papperslösa.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Halland visar att:

- Flera civilsamhällesorganisationer upplever att behoven ökar.
- De grupper som i första hand faller mellan stolarna är pensionärer med svag ekonomi, sjukskrivna, personer med försörjningsstöd, ensamstående föräldrar, personer med utvisningsbeslut och papperslösa.
- Det är framför allt mat och kläder som efterfrågas.
- Det finns en god samverkan mellan civilsamhällesorganisationerna i länet, vilket är en anledning till att man upplever att man förmår möta behoven.
- Antalet ansökningar om ekonomiskt bistånd minskar eller är oförändrat i alla undersökta kommuner. Flera kommuner arbetar aktivt mot hemlöshet.

Blekinge

KORTA FAKTA OM BLEKINGE

- Totalt antal invånare: 158 900 (2 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 24 800 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 15 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 28 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Fler hör av sig om pengar till mat veckan före utbetalning av lön, pension eller försörjningsstöd.

Representant för Svenska kyrkan i Blekinge

Hemlösa faller helt utanför alla skyddsnät.

Representant för Svenska kyrkan i Blekinge

I Blekinge har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 4 av 5 kommuner – i Karlshamn, Karlskrona, Ronneby och Olofström. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalföreningar och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan, Barn i centrum, IOGT-NTO och Pingstkyrkan.

Civilsamhället i Blekinge har ett antal olika aktiviteter för att möta grundläggande humanitära behov. I Karlshamn finns en diakonal samverkan, MIKA, där bland annat Svenska kyrkan ingår. MIKA erbjuder matlådor, frukost, kläder samt hygienartiklar och social gemenskap. Svenska kyrkan i Karlskrona erbjuder gratis frukost två gånger i veckan och soppa en gång per månad. Tidigare har kyrkan försökt hjälpa hemlösa med boende på vandrarhem eller liknande, men har inte den möjligheten längre då hjälpbehovet blivit för stort. Barn i centrum, som finns i Ronneby och Karlskrona, har arrangemang och är en mötesplats för barn och unga med deras föräldrar. Pingstkyrkan i Olofström erbjuder tillfälligt boende i deras gästtrum vid behov och hjälper även till med mat när det behövs.

Civilsamhället uppger att behoven i länet ökar och flera organisationer lyfter att behoven är större än vad organisationerna förmår att möta. I Karlshamn har Svenska kyrkan noterat att allt fler individer hör av sig om stöd till mat veckan före utbetalning av lön, pension eller försörjningsstöd. Att hjälpa människor i utsatthet

att ansöka om fondmedel är idag en av de viktigare verksamheterna för kyrkan. Människor som nästan helt saknar stöd i staden är papperslösa, de som befinner sig i limbosituationer och hemlösa. En grupp som faller helt utanför alla skyddsnät är de hemlösa. Bland annat saknas dusch- och tvättmöjligheter för hemlösa i staden. Behoven av samtalsstöd har också ökat.

I Karlskrona flaggar civilsamhället för att det finns personer i kommunen som behöver hjälp och stöd med alla grundläggande humanitära behov. Behoven av mat, kläder och hjälp med att reda ut sin ekonomi samt söka fonder har ökat kraftigt. Enligt civilsamhället finns det i Karlskrona i dagsläget inget alternativ för hemlösa än att sova i trappuppgångar.

Även i Ronneby upplever civilsamhället en stor ökning av behov när det gäller mat och kläder till barn. Många asylsökande ber om hjälp då deras ersättning från Migrationsverket inte räcker till.

Barn i centrum har fler besökare till aktiviteterna i år än tidigare år. Man har märkt att när det erbjuds något att äta i samband med en aktivitet kommer det märkbart fler än annars. Även IOGT-NTO, som främst har äldre besökare, märker av att det kommer fler besökare till deras aktiviteter när de bjuder på fika eller mat. Det här ser organisationen som ett tecken på att pensionärerna befinner sig i en trängd ekonomisk situation där pengarna inte räcker till.

Trots att civilsamhället upplever ökade behov har antalet hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd minskat i Ronneby kommun, men summan för utbetalningarna ökade lite i samband med den uppräknings som gjordes över landet vid årsskiftet 2022/2023. Det är främst arbetslösa, sjuka och personer med missbruk som finns bland de som ansöker om ekonomiskt bistånd. Kom-

munen träffar flera personer som upplever att de har det väldigt svårt ekonomiskt men som har något att avyttra/sälja som bil eller bostad, och därför inte kan få hjälp av socialtjänsten. Olofström har samma mängd ansökningar av ekonomiskt bistånd som tidigare men har beviljat ett antal fler ansökningar i år än samma period förra året.

SAMMANFATTNING

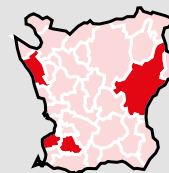
Nulägesbilden från civilsamhället i Blekinge visar att:

- Flera civilsamhällesorganisationer upplever att behoven ökar.
- Behoven av mat, kläder och hjälp med att reda ut sin ekonomi samt söka fonder har ökat kraftigt.
- Antalet hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd ligger stabilt eller minskar något i de undersökta kommunerna.
- Människor som nästan helt saknar stöd är papperslösa, de som befinner sig i limbosituationer och hemlösa.

Skåne

KORTA FAKTA OM SKÅNE

- Totalt antal invånare: 1 413 100 (13 % av Sveriges befolkning)
- Medianinkomst: 25 200 kr per månad
- Andel med låg ekonomisk standard: 15 %
- Andel av de ensamstående med barn som har låg ekonomisk standard: 29 %

NOT: Uppgifter om medianinkomst och ekonomisk standard avser de som är 20 år och äldre.

Källa: SCB.

Antalet personer som besöker Röda Korsets hus ökar enormt.

Representant för Röda Korset i Malmö

Behoven ökar när oron blir större och människor måste kämpa hårdare för att hålla ihop sina liv.

Representant för Svenska kyrkan i Lund

I Skåne har Röda Korset undersökt hur de grundläggande behoven av humanitärt stöd ser ut i 4 av 33 kommuner – i Malmö, Lund, Helsingborg och Kristianstad. Undersökningen baseras på erfarenheter från Röda Korsets lokalförening och på intervjuer med representanter för Svenska kyrkan, Hela Människan, Skåne Stadsmission och Frälsningsarmén.

Civilsamhället i Skåne är aktivt och har ett stort antal verksamheter för att möta grundläggande behov. I Malmö finns till exempel ett Röda Korsets hus där det erbjuds alltifrån dusch, tvätt, hygienprodukter och mat. Under den kalla delen av året bedriver ett antal olika organisationer gemensamt även två värmestugor (en för dem som är 18–25 år och en för dem som är äldre) i ett idéburet offentligt partnerskap med Malmö stad.

Flera civilsamhällesorganisationer bistår med matutdelning, matkassar eller presentkort på mat. I värmestugorna serveras varm mat på kvällen. Skåne Stadsmission har en social matbutik, Matmissionen, som finns i både Malmö och Helsingborg. Röda Korsets Ungdomsförbund har skolfrukost på skolor i Malmö och Lund med fokus på socioekonomiskt eftersatta områden. På flera platser i länet serveras lunch inom ramen för olika öppna verksamheter. I Kristianstad serverar exempelvis Röda Korsets lokalförening varm mat i verksamheten tre dagar per vecka.

I Lund har Svenska kyrkans församling fokus på främst skyddsbehövande från Ukraina där det materiella behovet är stort. I Kristianstad delar Röda Korsets lokalförening ut allt ifrån mat och kläder till möbler och husgeråd.

Civilsamhället uppger att behoven i länet ökar. Bland annat ökar antalet personer som besöker Röda Korsets hus i Malmö enormt. Bland dessa finns en ny grupp, äldre kvinnor med inkomst, men som inte får ekonomin att gå ihop. På Röda Korsets hus uppger man att så kallat ”strukturellt hemlösa” ökar, eller att man åtminstone ser fler av dem i verksamheten, och att det blir allt svårare för dem att få hjälp och stöd av myndigheter. Både Matmissionen och Skåne Stadsmission märker av en ökad efterfrågan på mat och behovet finns hos främst pensionärer, barnfamiljer, skyddsbehövande från Ukraina och hemlösa med missbruksproblematik. Även Diakonimottagningarna i Malmö stift upplever att allt fler lever i svårigheter och de ser ett ökat behov även hos personer som inte har några personliga problem med psykisk sjukdom eller missbruk. Svenska kyrkan i Malmö har en telefonmottagning där det skett en markant ökning av antalet samtal från år 2021 till år 2022.

I både Helsingborg och Lund lyfter flera organisationer att behoven ökar hos fler personer och i nya

grupper. I båda kommunerna är de grupper som växer framför allt äldre med låg pension, barnfamiljer, personer med låglönejobb och ensamstående med barn. Röda Korsets lokalförening i Kristianstad upplever att behoven ökar hos främst de som flytt från Ukraina men att behoven är uppenbara även hos andra i liknande situation.

TVå grupper som lyfts som särskilt utsatta är personer som befinner sig i limbo i migrationsprocessen och människor som utsatts för människohandel. Svenska kyrkan har märkt att det är svårare att få anslag för utsatta grupper förutom för flyktingar från Ukraina.

Kommunerna i Skåne län ger en delad bild av läget.

I Lund har antalet anmälningar och ansökningar om ekonomiskt bistånd ökat mer än befolkningstillväxten gjort de senaste fem åren. Helsingborgs kommun uppger däremot att antal ansökningar om ekonomiskt bistånd har minskat, samtidigt som skuld- och budgetrådgivningen har ökat. I Malmö erbjuder kommunen nödbistånd för papperslösa, asylsökande och personer i liknande situation, men antalet ansökningar från dessa grupper har minskat.

SAMMANFATTNING

Nulägesbilden från civilsamhället i Skåne visar att:

- Flera civilsamhällesorganisationer upplever att behoven ökar drastiskt.
- Pensionärer, barnfamiljer, personer med låglönejobb, ensamstående och skyddsbehövande från Ukraina samt hemlösa med missbruksproblematik är grupper som i ökande grad söker hjälp från civilsamhället.
- Människor som är extra utsatta är de som befinner sig i limbosituationer och som utsatts för människohandel.
- Civilsamhället i länet är mycket aktivt när det gäller att möta grundläggande behov, framför allt när det gäller mat.

Foto: Ylva Rafstedt Lindgren

Vi delar ut sammanlagt cirka 150 matkassar i veckan och det är en stor skillnad jämfört med för fyra år sedan. Då delade vi ut 20 matkassar per vecka.

Representant för Svenska kyrkan i Örnsköldsvik

Många hjälpsökande ligger precis på marginalen för att inte vara berättigade till försörjningsstöd och där kan en räkning för mediciner slå omkull hela månadens matbudget.

Representant för Svenska kyrkan i Karlstad

Röda Korset hjälper allt fler människor i spåren av inflation och skenande matpriser. I Hedemora kommer mer än dubbelt så många till utdelning av matkassar.

- Vi har en väldigt blandad grupp som kommer till oss. Det är många som har det svårt ekonomiskt, och vi har knappast sett det värsta än, säger Gunborg Morén, ordförande i Röda Korsets lokalförening i Hedemora.

Solbrith lämnar här ut en matkasse till Ola Mohamed. "Vi får saker vi behöver här. Jag är glad över att jag kan hämta mat till familjen" säger Ola.

På sommaren åt vi mest smörgåsar men nu har vi ju lunch i skolan.

Pojke i 12 års ålder som pratar med RKUF i Umeå

De sista pengarna gick till hyran så nu får jag gå hit och be om mat.

Pensionär som besöker Svenska kyrkan i Ronneby

